

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра товарознавства, управління безпечністю та якістю

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Ідентифікаційна експертиза та оподаткування імпорту перцю
чилі»**

Студентки 2 курсу, 8 групи,
спеціальності 076,
«Підприємництво, торгівля та
біржова діяльність»,
спеціалізації «Митна справа»

Гриценко
Дарини Андріївни

Науковий керівник
канд.техн. наук, доцент

Бабій Олександра
Віталіївна

Науковий консультант
док-р техн. наук, доцент

Марчук Наталія
Богданівна

Гарант освітньої програми
док-р техн. наук, професор

Мережко
Ніна Василівна

Київ 2018

АНОТАЦІЯ

Гриценко Д.А. Ідентифікаційна експертиза та оподаткування імпорту перцю чилі

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито теоретичні засади ідентифікаційної експертизи та оподаткування імпорту перцю чилі. Проаналізовано стан ринку плодів та овочів, що переміщуються через митний кордон України. Розроблено критерії, методи та засоби ідентифікації перцю чилі.

Всебічно висвітлено аналіз митного оформлення імпорту перцю чилі згідно з митною декларацією. Досліджено відповідність коду перцю чилі згідно з УКТЗЕД, визначення митної вартості та достовірності нарахування митних платежів при митному оформленні перцю чилі в режимі імпорту.

Практична значимість результатів дослідження полягає у розробленні шляхів мінімізації митних ризиків при імпорті перцю чилі.

Ключові слова: перець чилі, імпорт, ідентифікаційна експертиза, оподаткування, код УКТЗЕД, митна вартість, митні платежі, профіль ризику.

SUMMARY

Hritsenko D. Identification and taxation of chili pepper import

In the final qualification work are revealed the theoretical bases of identification and taxation during chili pepper import. The state of the market of fruits and vegetables transported across the customs border of Ukraine is analyzed. The criteria, methods and means of chili pepper identifying are developed.

The analysis of the customs clearance of chili pepper import according to the customs declaration is comprehensively covered. Correspondence of the code of chili pepper according to HS Nomenclature (UCGFEA), the definition of the

customs value and authenticity of the calculation of customs payments in the customs clearance of chili pepper in the import mode are investigated.

The practical significance of the research results is the development of ways to minimize customs risks when importing chili peppers.

Key words: chili pepper, import, identification expertise, taxation, HS Nomenclature code, customs value, customs fees, risk profile.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

АПК – агропромисловий комплекс;
АР – автономна республіка;
АСАУР – автоматизована система аналізу та управління ризиками;
ДСТУ – державний стандарт України.
ДФС – Державна фіскальна служба;
САВТ – Європейська асоціація вільної торгівлі;
САД – єдиний адміністративний документ;
СЕК – Європейська економічна комісія;
ЄС – Європейський союз;
ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність;
ЗУ – Закон України;
КМУ – Кабінет міністрів України;
МД – митна декларація;
МДП – міжнародні дорожні перевезення;
МКУ – Митний кодекс України;
ООН – Організація Об'єднаних Націй;
ПКМУ – постанова кабінету міністрів України
ПКУ – Податковий кодекс України
СОТ – Світова організація торгівлі;
СУР – система управління ризиками;
ТМ – торговельна марка;
ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;
УКТЗЕД – українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	10
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЦЮ ЧИЛІ.....	13
1.1 Стан ринку свіжих плодів та овочів в Україні та світі.....	13
1.2 Вимоги до якості та безпечності перцю чилі.....	19
1.3 Законодавчо-нормативне регулювання митного оформлення та оподаткування імпорту перцю чилі	25
1.4 Порядок проведення ідентифікаційної експертизи перцю чилі	29
РОЗДІЛ 2 ТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА ПЕРЦЮ ЧИЛІ ДЛЯ МИТНИХ ЦІЛЕЙ.....	34
2.1 Організація, об'єкт та методи дослідження.....	34
2.2 Вибір критеріїв, методів і засобів ідентифікаційної експертизи перцю чилі	37
2.3 Ідентифікаційна експертиза перцю чилі для митних цілей	39
2.4 Оформлення результатів ідентифікаційної експертизи перцю чилі.....	45
РОЗДІЛ 3 МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЦЮ ЧИЛІ В РЕЖИМІ ІМПОРТУ	51
3.1 Визначення коду перцю чилі згідно з УКТЗЕД.....	51
3.2 Електронне декларування перцю чилі в режимі імпорту	54
3.3 Визначення митної вартості та особливості оподаткування імпорту перцю чилі.....	65
3.4 Митні формальності при імпорті перцю чилі.....	68
3.5 Управління ризиками при митному оформленні перцю чилі.....	74
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
ДОДАТКИ.....	95

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Щорічно з Африки, Японії, Мексики, Іспанії, Марокко та Індії в інші країни світу експортується значна його кількість. Вчені в ході численних досліджень з'ясували, що помірне додавання червоного перцю в раціон харчування сприяє збільшенню тривалості життя людини. У ході дослідження виявилось, що випробовувані, які регулярно вживають гостру їжу, мають менший ризик захворіти респіраторними, серцево-судинними та навіть онкологічними захворюванням, у порівнянні з тими учасниками дослідження, які не вживають гострої їжі. А справа в тому, що в гострому перці чилі виявлено велику кількість капсаїцину, який володіє протизапальними властивостями.

Особливістю торгівлі перцем чилі є те, що переважно на ринку оперують не безпосередні виробники, а торговельні агенти, що робить непрозорими зовнішньоекономічні операції.

Основна маса перцю чилі на нашому ринку – імпортований товар. Головні постачальники даної продукції на український ринок – Іспанія, Ізраїль, Єгипет, Грузія, Італія. Левова частка постачання здійснюється з Польщі та Туреччини [37].

Оскільки перець чилі ввозиться в Україну за повними та пільговими ставками мита розміром 15% кожна, то даний товар може бути товаром «групи ризику», адже може декларуватися з країн ЄАВТ, ЄС, Канади, СНД, Грузії та Македонії та ввозитися за ставкою ввізного мита, яка становить відповідно 0% (403), 7,5% (410), 11,2% (420), або можливе повне звільнення від сплати мита. Таким чином недобросовісні учасники ЗЕД часто користуються вказаними преференціями по миту для власної вигоди.

Тому Державна фіскальна служба України повинна розробляти, формалізувати та впроваджувати в дію профілі ризику для попередження

розглянутих випадків та посилення митного контролю та оформлення імпорту ризикованих товарів.

Актуальність даної теми визначена рядом проблем, які виникають при митному контролі та оформленні перцю чилі.

Об'єктом дослідження - перець чилі, що переміщується через митний кордон України в режимі імпорту.

Предметом дослідження - показники, що є визначальними при проведенні ідентифікаційної експертизи перцю чилі, а також митний контроль та митне оформлення імпорту перцю чилі.

Мета випускної кваліфікаційної роботи – проведення ідентифікаційної експертизи та оподаткування при імпорті перцю чилі.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати наступні **завдання**:

- проаналізувати стан ринку плодів та овочів в Україні та світі;
- визначити вимоги до якості та безпечності перцю чилі;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання митного оформлення та оподаткування імпорту перцю чилі;
- охарактеризувати порядок проведення ідентифікаційної експертизи перцю чилі;
- визначити критерії, методи та засоби ідентифікації перцю чилі;
- здійснити ідентифікаційну експертизу перцю чилі для митних цілей;
- оформити результати ідентифікаційної експертизи та визначити код перцю чилі згідно з УКТЗЕД;
- розглянути електронне декларування перцю чилі в режимі імпорту;
- розрахувати митну вартість та встановити особливості нарахування митних платежів при імпорті перцю чилі;
- проаналізувати митні формальності при імпорті перцю чилі;
- розробити шляхи мінімізації митних ризиків при імпорті перцю чилі.

Методи дослідження: аналітичні (опрацювання наукових статей, законодавчо-нормативних документів), розрахункові (розрахунок митних

платежів при переміщенні перцю чилі через митний кордон України), інструментальні методи.

Наукова новизна випускної кваліфікаційної роботи полягає в розробці критеріїв, методів та засобів і проведенні ідентифікаційної експертизи перцю чилі для митних цілей.

Практичне значення полягає у розробленні заходів для запобігання порушенням митних правил при імпорті перцю чилі, які можуть бути використані в митних органах Державної фіскальної служби України.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень було викладено та обговорено на Міжнародній студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності» (м. Київ, 14–15 березня 2018 року) за темою «Споживні властивості перцю чилі».

Публікації. За результатами досліджень підготовлена та опублікована стаття: Гриценко Д.А. Ідентифікаційна експертиза перцю чилі / Д.А. Гриценко // Управління безпечністю, якістю та експертиза товарів: зб. наук. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – Ч.1. – 52-58 С. [1].

Структура та обсяг роботи. Загальний обсяг роботи становить 93 сторінки. Дана робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, а також списку використаних джерел та додатків. Робота містить 9 рисунків, 14 таблиць, 8 додатків. Список використаних джерел налічує 62 джерела.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЦЮ ЧИЛІ

1.1 Стан ринку свіжих плодів та овочів в Україні та світі

Україна вважається аграрною країною з відповідними кліматичними умовами, вологістю і станом ґрунтів, де вирощування овочів має всі на те умови. А географічне розташування неабияк сприяє створенню конкурентного локального ринку з орієнтацією на експорт. Це і сусідство з величезним європейським ринком і Польщею, яка змогла стати регіональним лідером у вирощуванні плодоовочевих культур, і вихід до моря для далеких поставок (особливо на Близький Схід і Північну Африку). Національні та міжнародні експерти називають Україну одним з майбутніх лідерів з виробництва продовольства в світі, поряд з США, Канадою, Росією і Білоруссю. Однак за майже 27 років незалежності хоча б наблизитися до цього потенціалу поки так і не вдається [2].

Переважає більшість українських овочів вирощуються домогосподарствами і скуповуються трейдерами і переробниками. Згідно з даними державної служби статистики, підприємства вирощують менше 4% овочів в Україні [3]. З одного боку, це пояснюється тим, що повноцінне господарство, яке б вирощувало і зберігало овочі, має досить високий поріг входу. Скуповувати ж готовий продукт у населення простіше, знімаючи з себе витрати на утримання співробітників і безпосередньо оренду землі. Однак з іншого боку це не дає збільшувати технологічність виробництва, і великі підприємства просто не будуть з'являтися.

За даними профільних асоціацій, 96,7% насіння овочів, сертифікованих в Україні, голландського походження. Частка українських ледь перевищує 3% [2]. Зрозуміло, що в домогосподарствах далеко не все насіння сертифіковане, і це створює тіньову складову ринку. При цьому розвиток локального ринку

насіння залишається критичним для забезпечення внутрішніх потреб овочевому сектору АПК, і той факт, що переважна більшість насіння імпортується, підтверджує слабкий технологічний розвиток ринку [2].

Відсутність сучасних технологій зберігання, пакування та транспортування впирається в проблеми, викликані економічною кризою в Україні. Тривала відсутність стимулів, необхідних для розвитку галузі, призвела до того, що обладнання для овочівництва в Україні не виробляється і потрібно імпортувати. Значну роль відіграє і відсутність можливості довгострокового планування на ринку, і девальвація гривні. А оскільки овочі швидко псуються, їх неможливо перевозити на великі відстані, не кажучи вже про експорт.

Результатом впливу цих факторів стала відсутність лідерів ринку - великих підприємств з повним комплексом виробництва овочів і продуктів переробки. А такі компанії повинні бути прикладом для малих підприємств і створювати конкуренцію між уже розвинутими учасниками ринку.

Виходячи з даних рисунка 1.1 можна сказати, що динаміка основних показників овочевих культур Україна протягом останніх п'яти років має рівномірний характер, що свідчить про стабільність внутрішнього ринку даного сегмента.

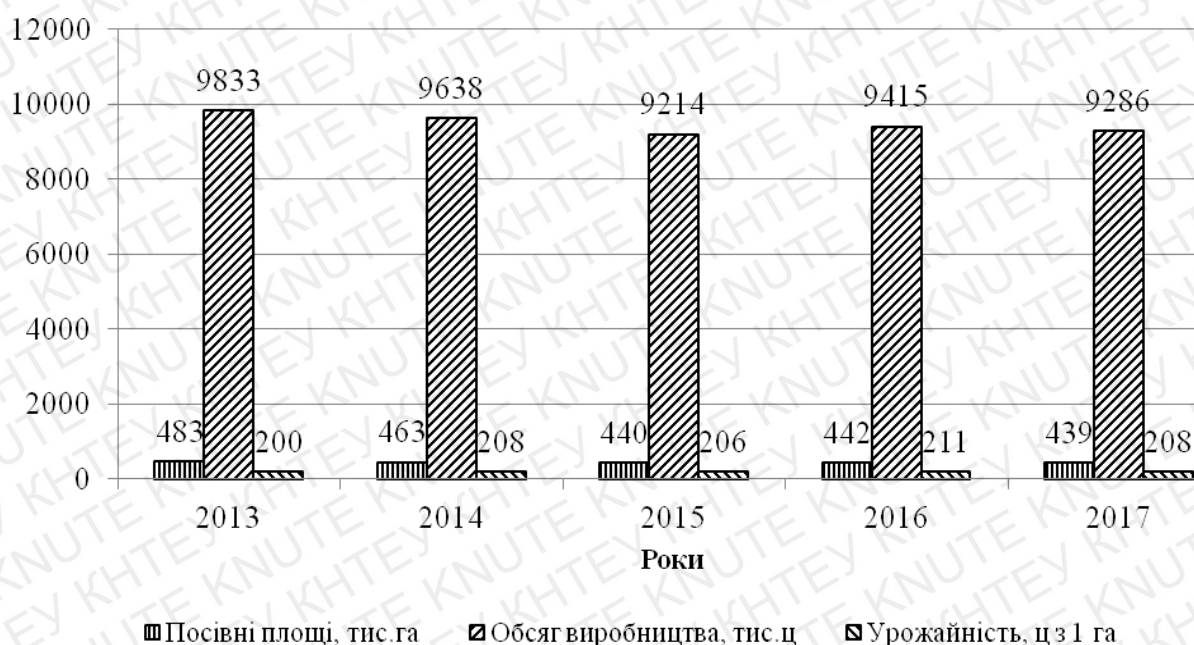

Рис.1.1. Динаміка основних показників овочевих культур України (без

врах. АР Крим) [3]

Якщо говорити про показники розвитку ринку овочів в Україні, на сьогоднішній день в Україні виділяється 12 ключових овочевих культур. Це картопля, огірки, помідори, капуста, буряк, морква, цибуля, часник, перець, кабачки, баклажани і гарбуз [2]. З цих 12 культур 9 показали зростання в період 2010-2016 рр., навіть без урахування непідконтрольних Криму і Донбасу. Зростання це було забезпечено двома ключовими факторами:

- збільшення врожайності. Це стало можливим за рахунок поліпшення якості посівного матеріалу і природного технологічного прогресу в обробці і застосуванні ЗЗР.
- збільшення експортного попиту на продукцію. Попит, наприклад, на українські моркву і цибулю виріс, а тому і можливостей для вирощування стало більше.

Найбільший приріст показали кабачки, морква і часник. Перець має приріст 18% (рис.1.2) [4].

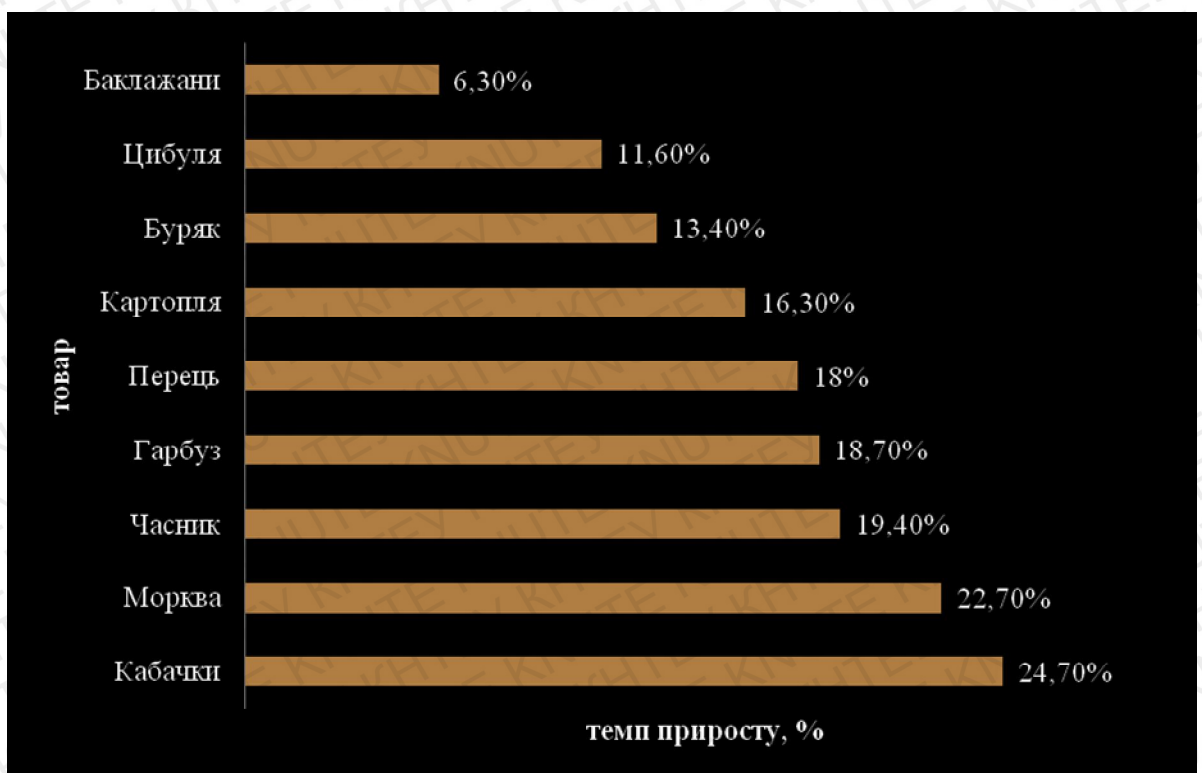

Рис.1.2. Темпи приросту валового збору овочів в Україні за видами протягом 2010-2016 рр. в натуральному вираженні[4]

Скорочення спостерігалось в сегменті огірків, помідорів і капусти - багато в чому саме за рахунок того, що великі господарства знаходилися в Криму, - компанія «Кримтеплиця» була одним з найбільших овочівників в країні. З іншого боку - позитивну динаміку показують сегменти тепличних огірків і помідорів. Кожен з них з 2010 року збільшився більш, ніж в два рази, і продовжує рости, оскільки теплиці забезпечують більш одного врожаю в рік, нівелюють вплив погодних умов і продовжують тривалість сезону для овочівників [2].

Ще один сегмент, який показував постійне зростання, - це органічні овочі. Їх вирощування для дрібних фермерів не потребує значних витрат, порівняно з вирощуванням звичайних овочів, проте дозволяє отримати більший прибуток за рахунок вищої ціни на ринку. Цей тренд продиктований збільшенням попиту на здорове харчування і простежується як в Україні, так і за кордоном. Підприємствам, сертифікованим як органічні набагато простіше налагодити експорт своєї продукції.

На сьогодні за даними профільних асоціацій ємність ринку органічних овочів щорічно зростає на 10-15%, і станом на 2017 рік становила близько 40 мільйонів євро [2].

Розглянемо динаміку експорту та імпорту перцю чилі в Україну. З цією метою проаналізуємо наведені показники для товарної підкатегорії 0709 60 99 00. Класифікацію даного товару згідно з УКТЗЕД наведено нижче:

«0709- Інші овочі, свіжі або охолоджені:

0709 60 - - перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*:

0709 60 99 00 - - - інший» [5].

Динаміку обсягів експорту та імпорту овочів, свіжих та охолоджених наведено на рис. 1.3 [3, 6].

Як свідчать дані рис. 1.3, обсяги експорту перцю чилі з України у вартісному відношенні у 2013-2014 роках мали тенденцію до зростання. Однак, у 2015 році відбулося їх зниження внаслідок економічної кризи та війни на Сході України. Також можна спостерігати скорочення обсягів експорту перцю чилі у

2017 році порівняно з 2016 роком у вартісному еквіваленті.

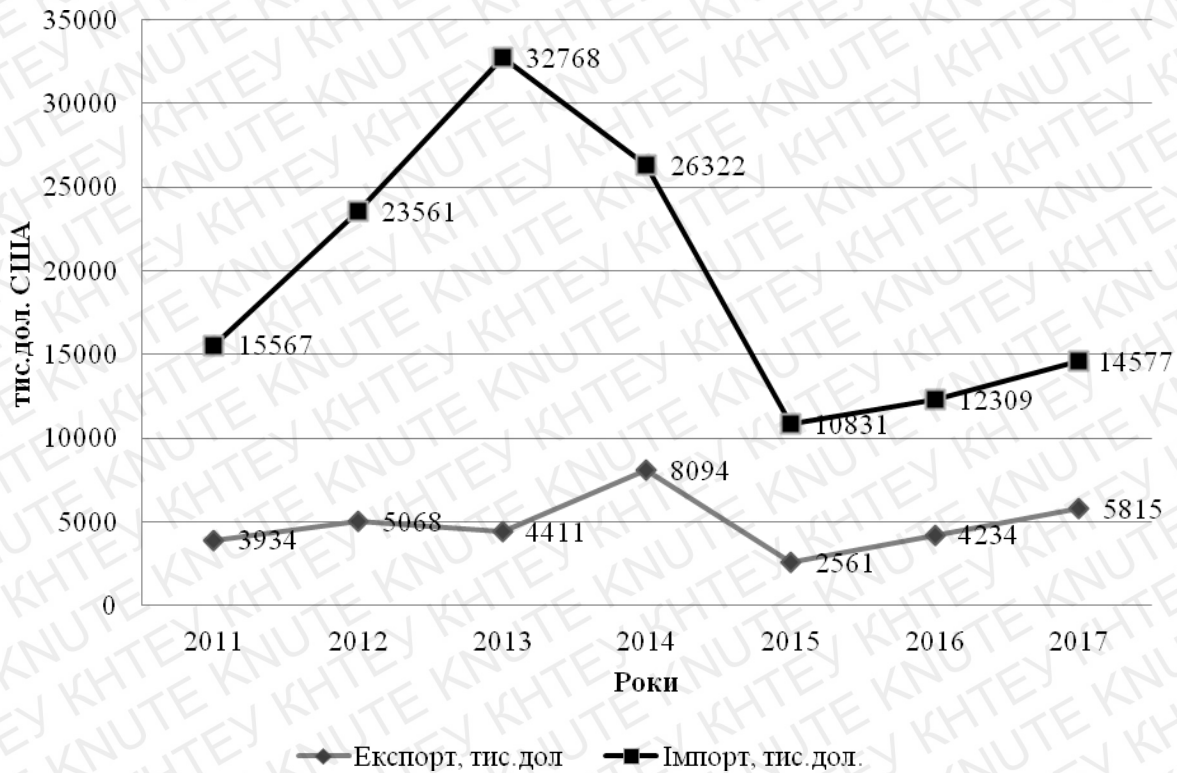

Рис. 1.3. Динаміка обсягів імпорту та експорту перцю чилі в Україні у 2011-2017 рр., тис.дол.США [3,6]

Динаміку показників імпорту перцю чилі наведено на рис.1.3. Як свідчать дані рис. 1.3, обсяги імпорту перцю чилі в Україну у 2013-2015 роках мали тенденцію до зниження. Так, у 2013 році обсяг імпорту перцю чилі склав 32,77 млн.дол США. У 2015 році імпорт даного продукту становив 10,83 млн.дол. США. У 2016-2017 рр. відбувалося незначне поступове зростання обсягу імпорту перцю чилі.

Якщо проаналізувати показники імпорту та експорту в 2017 році за основними країнами-партнерами України, то доцільно вказати, що експортують перець лише до трьох країн, а саме до Латвії, Польщі та Молдови (рис.1.4). Тому вітчизняним виробникам варто розширити міжнародні ринки збуту, що не тільки підвищить їх важливість як суб'єкта ЗЕД, але і виведе Україну на новий рівень у європейському просторі.

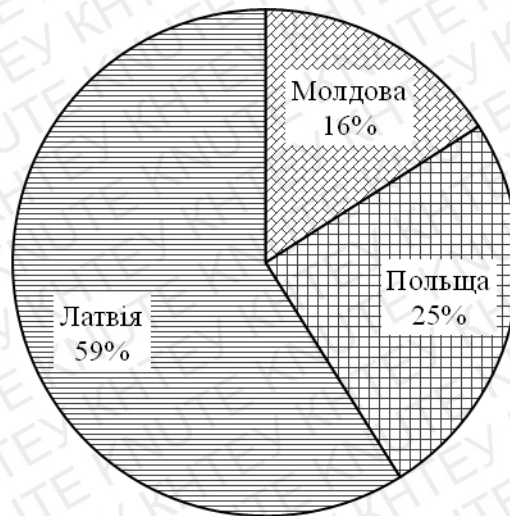

Рис. 1.4. Основні експортери перцю чилі з України у 2017 році, тис.дол.

[6]

Основними постачальниками перцю чилі на внутрішній ринок України є Польща (37%), Туреччина (34%) та Російська Федерація (19%) (рис.1.5.). На всі інші країни, звідки ввозять перець чилі в Україну, припадає лише 10 %, тобто можна сказати, що основна маса імпортованого товару походять з Туреччини та Польщі.

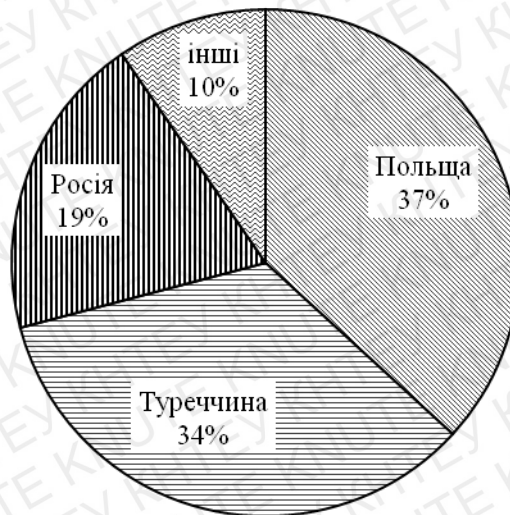

Рис.1.5. Основні імпортери перцю чилі в Україну у 2017 році, тис.дол. [6]

Основним чинником падіння імпорту перцю чилі стала зупинка роботи багатьох підприємств харчової промисловості, що були зосереджені на Сході України. Ці підприємства використовували перець чилі в значних обсягах для виробництва овочевих консервів, кетчупів та соусів.

Підводячи підсумок, можна сказати, що аграрний сектор буде розвиватися, хоча б за рахунок зростання світового населення і високого потенціалу України для вирощування овочів, тому на сьогодні прогноз зростання галузі складає близько 3-5% щорічно.

Для розвитку бізнесу, успішної конкуренції не тільки на внутрішньому ринку, але і за кордоном, потрібно підходити більш комплексно - сертифікація в країнах ЄС набагато жорсткіша, а тому і насіння, і хімічні засоби захисту рослин, повинні використовувати зареєстровані, що потребує капіталовкладень. Однак при сприятливій ситуації на валютному ринку поява експортоорієнтованих фермерств, що вирощуватимуть овочі більш ніж можливо.

Отже, у 2013-2015 роках внаслідок економічної кризи та війни на Сході України обсяги імпорту та експорту перцю чилі мали тенденцію до зниження. Лише у 2016-2017 рр. відбувалося незначне поступове зростання. Таким чином, з вищенаведеного зрозуміло, що в Україні є всі умови для розширення ринків збуту на міжнародному рівні, проте статистичні дані за останні роки свідчать про недостатню кількість країн-експортерів перцю чилі. Саме тому імпорт переважає над експортом щодо ринку перцю чилі в Україні.

1.2 Вимоги до якості та безпечності перцю чилі

Безпечний харчовий продукт - харчовий продукт, який не справляє шкідливого впливу на здоров'я людини та є придатним для споживання [7].

Харчові продукти, як вітчизняного, так і іноземного виробництва, що реалізуються на території України, повинні бути безпечними для життя і здоров'я людей, відповідати вимогам українського законодавства з безпеки та окремим показникам якості харчових продуктів (п. 51 ст. 1, ч. 1 ст. 32 Закону від 23.12.97 р. № 771/97-ВР(зміни від 21 грудня 2017 року) «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [8].

Продавець зобов'язаний надати покупцеві (ст. 6 Закону від 12.05.91 р. № 1023-ХІІ «Про захист прав споживачів») продукцію належної якості та

інформацію про неї [8].

Починаючи з 20.09.15 р. на реалізовувану харчову продукцію не обов'язково надавати висновок державної санітарно-епідеміологічної експертизи. Раніше обов'язкова наявність такого висновку була передбачена вимогами Закону від 24.02.94 р. № 4004-XII «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Але до Закону № 4004 була додана ст. 11 (Законом від 22.07.14 р. № 1602-VII), згідно з якою дія Закону № 4004 не поширюється на харчові продукти [9].

Згідно з ст. 4 Закону України «Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції» від 17.07.1997 № 468/97-ВР (остання редакція від 20.09.2018) «сільськогосподарська продукція, яка ввозиться (пересилається) на митну територію України, підлягає радіологічному, а в разі ввезення об'єктів державного контролю (в т.ч. товари 07 групи згідно з УКТЗЕД) - державному контролю, що здійснюють центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини» [10].

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів повідомила, що Законом України від 06 вересня 2018 року №2530-VIII «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України» визначено заходи офіційного контролю, яким можуть підлягати товари, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) [11, 12]. Для перцю чилі - це фітосанітарний контроль та державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, що проводяться згідно із законодавством України.

Саме тому при ввезенні перцю чилі в Україну для гарантування безпечності товару всі вище зазначені контролю мають бути виконані.

Зазвичай для товарів, які реалізуються на ринку України, державою

встановлюються вимоги до якості та безпечності, що зазначаються в нормативних документах, зокрема ДСТУ. В Україні, на жаль, немає окремого державного стандарту на перець чилі, саме тому для підтвердження якості використовують Стандарт ЄЕК ООН FFV-61, що стосується збуту і контролю товарного якості перців стручкових гострих [14].

Положення цього стандарту поширюються на стручкові перці гострі різновидів (культурних сортів), що походять від *Capsicum annuum*, *C. baccatum*, *C. chinense*, *C. frutescens* і *C. pubescens*, що поставляються споживачам у свіжому вигляді; стручкові перці гострі, призначені для промислової переробки, виключаються.

Стандарт ЄЕК ООН FFV-61 визначає вимоги, що стосуються якості стручкових перців гострих.

Стручкові перці гострі всіх сортів повинні бути [13]:

- свіжими на вигляд,
- неушкодженими; хвостик і чашечка можуть бути відсутні за умови, що місце відриву є чистим і прилегла до нього шкірка не пошкоджена;
- доброякісними; продукт, що піддався гниттю або іншому виду псування, що робить його непридатним до вживання, не допускається;
- чистими, практично без будь-яких помітних сторонніх речовин;
- практично без комах-шкідників та пошкоджень, викликаних ними;
- без надмірної поверхневої вологості;
- без будь-якого стороннього запаху і/або присмаку.

Також даний стандарт нормує ступінь зрілості і стан перців стручкових гострих.

Залежно від ступеня якості перці стручкові гострі відповідно до вимог стандарту поділяються на три сорти: вищий, перший та другий.

Перці стручкові гострі вищого сорту повинні бути високої якості. Вони повинні мати характерні ознаки свого різновиду та / або товарного типу.

Вони не повинні мати дефектів, за винятком дуже незначних поверхневих дефектів, за умови, що вони не впливають на загальний зовнішній вигляд, якість, зберезуваність і товарний вигляд продукту в упаковці. Зміна

забарвлення, викликане дозріванням, дефектом не вважається.

Перці стручкові гострі першого сорту повинні бути хорошої якості. Вони повинні мати характерні ознаки свого різновиду та / або товарного типу.

Однак можуть допускатися такі незначні дефекти за умови, що вони не впливають на загальний зовнішній вигляд, якість, збережуваність і товарний вигляд продукту в упаковці [13]:

- незначний дефект форми;
- незначні дефекти забарвлення; зміна забарвлення, викликане дозріванням, дефектом не вважається;
- незначні дефекти шкірки;
- злегка пошкодження плодоніжка, якщо вона є.

До другого класу відносяться стручкові перці гострі, які не можуть бути віднесені до вищого чи першого сортів, але відповідають мінімальним вимогам, перерахованим вище.

Можуть допускатися такі дефекти за умови, що стручкові перці гострі зберігають властиві їм характерні ознаки якості, збережуваність і товарний вигляд [13]:

- дефекти форми;
- дефекти забарвлення; зміна забарвлення, викликане дозріванням, дефектом не вважається;
- дефекти шкірки;
- пошкодження хвостика і чашечки, якщо такі є;
- незначна втрата свіжості хвостика і чашечки.

Також стандартом ЄЕК ООН FFV-61 встановлені положення, що стосуються калібрування (розміри перців нормуються по довжині та максимальному діаметру) та положення, що стосуються допусків (за якістю та за розмірами).

У стандарті також наводяться вимоги до пакування та маркування.

Вимоги до *маркування* харчових продуктів повинні забезпечувати надання споживачу необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про

харчовий продукт і відповідати вимогам Технічному регламенту щодо правил маркування харчових продуктів» [29].

Так як всі зразки були імпортного виробництва, маркування та пакування перевіряли на відповідність Стандарту СЕК ООН FFV-61 [30].

Відповідно до вимог Стандарту СЕК ООН FFV-61 перці стручкові гострі повинні бути упаковані таким чином, щоб забезпечувалася належне збереження продукту.

Вміст кожної упаковки має бути однорідним і складатися тільки з перців стручкових гострих одного і того ж походження, сорту або товарного типу, якості та розміру (у разі калібрування).

Однак суміш перців стручкових гострих, явно різних за кольором і/або товарному типу, може упаковуватися в споживчі упаковки за умови, що вони є однорідними за якістю і щодо кожного відповідного кольору і товарного типу – за походженням. Однак у разі цих сумішей, однорідність за розміром не вимагається. Видима частина вмісту упаковки повинна відповідати вмісту всієї упаковки [30].

Перці стручкові гострі повинні бути упаковані таким чином, щоб забезпечувалася належне збереження продукту.

Матеріали, використовувані всередині упаковки, повинні бути чистими і такої якості, щоб не викликати зовнішнього або внутрішнього пошкодження продукту. Використання матеріалів, зокрема паперу або етикеток з торговими специфікаціями, дозволяється за умови, що для нанесення тексту або наклеювання етикеток використовуються нетоксичні чорнило або клей. Наклейки, прикріплюються на продукт в індивідуальному порядку, повинні бути такими, щоб в результаті їх зняття не залишалося видимих слідів клею і не утворювалося дефектів шкірки. Маркування лазером окремого плода не повинна вести до виникнення дефектів шкірки/шкірки або м'якоті [30].

На кожній упаковці чітким і незмивним шрифтом повинні бути нанесені дані про експортера, країну походження, характерні властивості та відмітку про контроль (факультативно) перцю чилі та факультативно вказують рівень гостроти, що позначається словами «слабогострі», «середньогострі»,

«сильногострі» або «дуже гострі» (табл.1.1.), , товарні характеристики (сорт, розмір з вказанням мінімальної і максимальної довжини (у см) або мінімального і максимального діаметру (у мм), та код розміру.

Таблиця 1.1.

Норми рівня гостроти для перцю чилі [13]

Рівень гостроти	Одиниці за шкалою Сковілла	Загальний вміст капсаїциноїдів (мкг/г сухої ваги)	Приклади товарних типів
Слабогострі	900–1 999	60–133	"Анчо", "Поблано", "Пасилія", "Ч'катик"
Середньогострі	2 000–19 999	134–1 333	"Фресно", "Чері", "Халапеньо", "Прик чи фа"
Сильногострі	20 000–100 000	1 334–6 600	"Серрано", "Табаско", "Каейн", "Пікін", "Мансано", <i>C. baccatum</i>
Дуже гострі	>100 000	>6 600	"Фаталі", "Скотч боннет", "Хабанеро", "Дорсет нага", "Нага холокіа", "Нага вайпер", "Тринідад скорпіон"

Отже, при імпорті перцю чилі мають бути дотримані всі вимоги щодо якості та безпечності харчового продукту, враховуючи як національні, так і європейські вимоги. Також велике значення мають нормативно-правові акти, що стосуються державного контролю (фітосанітарного, контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин), які мають бути обов'язково дотримані при ввезенні перцю чилі в Україну.

На нашу думку, сертифікати якості продукції потрібні, хоча і не є обов'язковими. Адже ніхто не скасовував вимоги інших чинних законів і нормативно-правових актів, які зобов'язують СГ підтвердити документально якість харчових продуктів, що реалізуються в роздріб. Тому, щоб надалі убезпечити себе від можливих претензій із приводу якості реалізовуваної харчової продукції – як із боку покупців, так і з боку контролюючих органів, – необхідно мати документи, що підтверджують належну якість реалізовуваної харчової продукції (як сертифікати, так і інші документи, передбачені чинним законодавством).

1.3 Законодавчо-нормативне регулювання митного оформлення та оподаткування імпорту перцю чилі

На сучасному етапі розвитку економіки України особливого значення набуває необхідність створення цивілізованого товарного ринку та в першу чергу його захисту. Митна галузь сприймається як сукупність законодавчо - правових норм, що контролюють та регулюють діяльність митних органів. Посадові особи митної галузі мають на меті захист національного товаровиробника, стимулювання експорту товарів, сприяння зміцненню системи митних органів, удосконаленню процедур митного контролю, посилення боротьби з незаконним переміщенням предметів та іншими правопорушеннями.

Переміщення перцю чилі через митний кордон України регулюється великою кількістю Законів України, постанови Кабінету Міністрів України, та іншими нормативно-правовими актами.

Так, основним документом, який регулює митне оформлення перцю чилі, що переміщується через митний кордон України є Митний кодекс України [14].

У Митному кодексі митне оформлення визначено у 8 розділі, главі 39, яка містить загальні положення щодо митного оформлення. Тобто Митним кодексом визначено мету митного оформлення, його місце й час здійснення, початок та завершення, присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення, відмову у митному оформленні та обов'язки митного органу щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення [14].

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 №959-ХІІ встановлює основні принципи і правила здійснення зовнішньоекономічної діяльності, визначає суб'єктів ЗЕД, дає перелік видів ЗЕД, закріплює регулювання ЗЕД, регулює економічні відносини України з іншими державами та міжнародними міжурядовими організаціями, крім того, захищає права та інтереси держави і суб'єктів ЗЕД [15].

Перелік ставок мита (зокрема ввізного), які застосовують для здійснення митного оформлення того чи іншого товару, у тому числі перцю чилі,

визначений в Законі України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 року №5476-VI. Для оподаткування перцю чилі при переміщенні через митний кордон України використовується повна та пільгова ставка ввізного мита розміром 15% [16].

При нарахуванні митних платежів, у разі перевезення перцю чилі через митний кордон України, посадові особи митних органів також керуються Податковим кодексом України від 02.12.2010 № 2755-VI. Даний документ регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування, платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю, а також відповідальність за порушення податкового законодавства [17].

Товарною номенклатурою Митного тарифу України є Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД), яка базується на Гармонізованій системі опису та кодування товарів. За допомогою УКТЗЕД ми знаходимо та привласнюємо товару код. Цей код визначає міри регулювання, що застосовують при ввезенні або вивезенні перцю чилі.

Відповідно до УКТЗЕД перець чилі класифікується за кодом – 07 09 60 9900 [9, 18].

Основним документом, що використовується при переміщенні товарів через митний кордон України є наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (ЄАД)». Цим наказом визначаються правила митного оформлення митної декларації та здійснення митного контролю щодо переміщення товарів (у тому числі перцю чилі) через митний кордон України [19].

Головним документом, що подається митному органу при митному оформленні перцю чилі – є митна декларація, яка заповнюється декларантом. Загальний порядок заповнення митної декларації визначений у Наказі

Міністерства Фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» від 30.05.2012 № 651. Цей Наказ визначає правила заповнення граф митних декларацій на бланках єдиного адміністративного документа форми МД-2, додаткових аркушів до нього форми МД-3, специфікації форми МД-8, порядок унесення відомостей до доповнення форми МД-6, випадки застосування специфікації, а також порядок оформлення, розподілу та використання аркушів МД форм МД-2, МД-3, МД-6, МД-8 відповідно до заявленого митного режиму (імпорт, експорт, транзит) [20].

Для переміщення через митний кордон України перцю чилі в режимі імпорту необхідні такі документи:

1) зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу.

Порядок та правила укладання міжнародних договорів купівлі-продажу регламентуються Конвенцією Організації Об'єднаних Націй «Про договори міжнародної купівлі-продажу» від 11.04.1980, що набула чинності на території України від 01.02.1991 року [21].

2) доповнення до зовнішньоекономічного договору

Договір (контракт) та доповнення до нього укладаються відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» та інших законів України з урахуванням міжнародних договорів. Договір спрямований на розділення та регулювання прав та обов'язків між суб'єктами. [15].

3) рахунок-фактура (Invoice)

Рахунок-фактура — документ, що надається продавцем покупцеві і вміщує перелік товарів, їх кількість і ціну, по якій вони будуть поставлені покупцеві, умови постачання і відомості про відправника і одержувача.

Визначення умов поставки здійснюється згідно з «Інкотермс 2010» від 01.01.2011 року [22].

Рахунок-фактура є основним документом, згідно з яким оплачуються отримані товари чи послуги відповідно до вказаних умов. За рахунком-фактурою визначається фактурна вартість товарів. В міжнародній практиці використовується «Invoice», який є аналогом рахунку-фактури.

4) товарно-транспортна накладна (CMR)

Товарно-транспортна накладна — це основний документ на вантаж, що повинен оформлятися при здійсненні вантажних автоперевезень [23].

5) сертифікат походження товару

Перець чилі є об'єктом регулювання у сфері карантину рослин для цілей імпорту, та підлягає огляду державним фітосанітарним інспектором. Тому при імпорті перцю чилі обов'язковим є наявність фітосанітарного сертифікату.

Під час ввезення в Україну перцю чилі з метою імпорту або транзиту, здійснюється ветеринарно-санітарний контроль у формі документального контролю посадовою особою митного органу в пункті пропуску через митний кордон України.

Відповідно до постанови КМУ № 1018 від 20.12.2017 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2018 рік» на імпорт перцю, роду *Capsicum* або роду *Pimenta*, свіжого або охолодженого (згідно з Угодою про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія) Мінекономрозвитку України або його уповноваженими органами може бути видана ліцензія на імпорт (код документу 0911). Видана ліцензія подається митниці разом з МД на товари, що підлягають ліцензуванню при імпорті.

Перець є об'єктом регулювання у сфері карантину рослин для цілей імпорту. Даний товар, походженням із Сирійської Арабської Республіки з 17.01.2017 заборонений для імпорту (постанова КМУ від 12.05.2007 № 705).

В разі ввезення на митну територію України перцю чилі, у формі попереднього документального контролю пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин [12]. Наказом Мінагрополітики № 158 від 26.03.2018 встановлено, що перець чилі (код 0709 60 9900) входить в перелік харчових продуктів, які підлягають посиленому державному контролю, проте тільки за умови, що країна походження В'єтнам (VN), Домініканська Республіка (DO), Єгипет (EG) або Таїланд (TH). Оскільки, країною походження нашого перцю

чилі є Туреччина, то товар не підлягає посиленому державному контролю [12].

Постановою Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031, із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ № 799 від 30.10.2013 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України», визначається перелік товарів, що підлягають державному контролю у разі переміщення їх через митний кордон України. Відповідно до цієї Постанови перцю чилі за режиму імпорту підлягають фіто-санітарному та санітарно-епідеміологічному контролю [24].

З 04.10.2018 року, з набранням чинності Законом України від 06.09.2018 р. № 2530-VIII, посадовими особами відповідних уповноважених органів припиняється проведення під час переміщення усіх товарів усіма видами транспорту та у всіх напрямках переміщення, у тому числі у формі попереднього документального контролю [11].

б) копія митної декларації країни відправлення.

У наказі Мінфіну № 1011 від 20.09.2012 затверджено відомчі класифікатори інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій.[25, 26].

Отже, пропуск перцю чилі через митний кордон України, можливий лише за умови оформлення товаросупровідної документації відповідно до вимог проаналізованих вище законодавчих актів, які регулюють питання митної справи в Україні. Законодавча база дає нам можливість чітко сформулювати процедуру переміщення перцю чилі в режимі імпорту, нарахування та справляння митних платежів та оформлення документації в процесі митного оформлення товару.

1.4 Порядок проведення ідентифікаційної експертизи перцю чилі

Ідентифікація перцю чилі здійснюється за наступною процедурою: визначення мети та завдань ідентифікації, вибір критеріїв, методів та засобів ідентифікації. Критерій ідентифікації перцю чилі – ознака цього товару, яка придатна для встановлення його відповідності (тотожності) зразку, інформації в

товаросупровідних документах, вимогам нормативних, технічних документів, а також приналежності до групи однорідних товарів. Вибір критеріїв залежить від умов, об'єктів, їх взаємодії, мети ідентифікації [27].

Під час вибору критеріїв ідентифікації перцю чилі для його визначення дотримуються принципу достатності й оптимальності – із комплексу властивостей, які притаманні товару, обирають ті показники (властивості), які необхідні для підтвердження тотожності. Тому, ідентифікація перцю чилі повинна носити характер комплексної оцінки, при якій найбільшу значимість мають типові критерії та ті, що важко фальсифікувати (основні, додаткові, специфічні) [27].

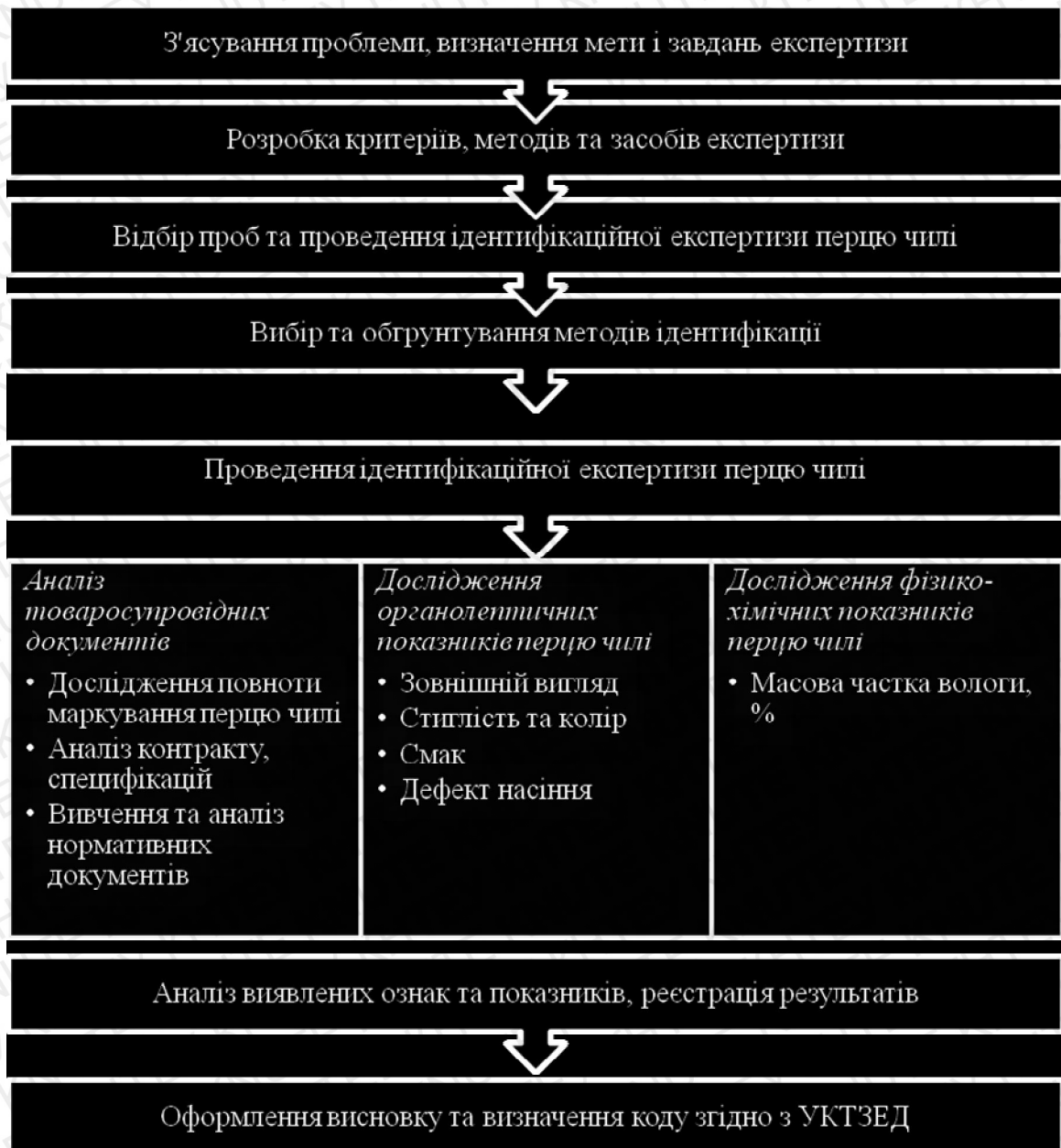
Ідентифікація перцю чилі проводиться органолептичними та фізико-хімічними методами за різними показниками, що характеризує її доброякісність і технологічні властивості.

Варто дотримуватись наступної схеми при проведенні ідентифікаційної експертизи перцю чилі:

- взяти проби перцю чилі, заповнивши акт встановленої форми;
- вибрати критерії, показники, методи ідентифікації;
- провести експертизу відібраних зразків обраними методами;
- оформити отримані результати експертизи у вигляді Висновку встановленої форми.

Загальну схему проведення ідентифікаційної експертизи перцю чилі подано на рис. 1.6.

Ознайомлення з документами на товар (договір – контракт купівлі – продажу; транспортні накладні – автомобільна, сертифікат походження, нормативна документація на товар) повинні давати повне уявлення про партію. Експерт звертає увагу на правильність оформлення усіх документів. В разі приховування будь-яких обставин експерт має право відмовитись від проведення експертизи, та обов'язково повідомити про це керівника підрозділу експертної установи.

ис. 1.6. Загальна схема проведення ідентифікаційної експертизи перцю чилі

Експертиза здійснюється експертом органолептичним та фізико-хімічним методами, і відповідно до вимог нормативних документів. Експертиза включає в себе підготовчий, основний та заключний етапи, які мають різну мету та відрізняються засобами експертизи.

Відбір проб для дослідження здійснюється згідно з вимогами нормативної документації.

Наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 р. № 1058 «Про

затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Департаментом податкових та митних експертиз ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз)» встановлено нормативи взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи). Так, для овочів (товарна група 07), в тому числі і перцю чилі, проба буде становити 1,0/1,0 кг, але не менше 1 уп./1 уп. для роздрібної торгівлі [28].

Проби та зразки товарів беруть у мінімальній кількості, що забезпечує можливість дослідити їх (провести аналіз, експертизу) за нормативами, затвердженими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Про взяття проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем, складають акт за формою, яку встановив спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи [14].

Метою дослідження проб і зразків перцю чилі з метою його ідентифікаційної експертизи є визначення тих показників (критеріїв), що були б достатніми для визначення коду товару згідно з УКТЗЕД [33].

Декларанти мають право бути присутніми під час взяття проб та зразків посадовими особами митного органу та іншими органами державного контролю. Митні органи мають бути ознайомлені з результатами досліджень проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем, які провели інші органи державного контролю, а також декларанти. Митним органам також треба подавати копії результатів таких досліджень (аналізів, експертиз) [14].

Процедуру взяття проб і зразків товарів для митного оформлення проводить уповноважена посадова особа митного органу на підставі вмотивованого письмового дозволу керівника цього митного органу або його заступника за умови обов'язкової присутності власника товару або декларанта (уповноваженої особи) [28].

Перед дослідженням органолептичних показників під час проведення ідентифікаційної експертизи, необхідно здійснити дослідження пакування та маркування.

Органолептичні дослідження партії перцю чилі проводять, визначаючи такі показники, як зовнішній вигляд, колір, запах, смак, дефект насіння. Розмір визначається для перцю чилі по максимальному поперечному діаметру або максимальній довжині.

Якщо експерту при проведенні експертизи необхідно користуватися вимірювальними приладами, він повинен переконатися у їх справності та точності. При необхідності проведення фізико – хімічних досліджень, експерт відібрані зразки разом з актом відбору проб направляє у лабораторію для визначення фізико – хімічних показників якості.

Результати аналізу експерт обов'язково наводить у висновку експерта. Він повинен бути лаконічним, чітким, об'єктивним, узгодженим з основною частиною акту експертизи, без помилок і виправлень, таким, щоб не вимагав додаткових пояснень, містив компетентний аналіз стану партії.

Отже, регламент проведення експертизи регулюється наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 р. № 1058 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Департаментом податкових і митних експертиз ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз)» та проводиться у кілька основних етапів: відбір проб, вибір показників, критеріїв та методів експертизи, проведення ідентифікаційної експертизи, аналіз результатів та оформлення експертного висновку.

РОЗДІЛ 2

ТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА ПЕРЦЮ ЧИЛІ ДЛЯ МИТНИХ ЦІЛЕЙ

2.1 Організація, об'єкт та методи дослідження

Експертиза передбачає оцінку експертом основних характеристик товарів, а також оцінку основних змін, що відбуваються з ними в процесі товароруху для подальшого прийняття рішень, видання висновків.

Ідентифікаційна експертиза перцю чилі проводилась для встановлення, належності досліджуваного товару до тієї чи іншої однорідної товарної групи на основі визначення характерних індивідуальних ознак, що наведені в нормативних або супровідних документах.

Під час експертизи перцю чилі в митних цілях визначали:

- відповідність показників якості товару вимогам нормативних документів;
- сорт перцю чилі.

Завдання експертизи містило інформацію щодо предмета (об'єкту) експертизи та методів контролю (дослідження). Для проведення експертизи якості перцю чилі відбирали проби, про що було складено акт відбору проб. Відбір проб проводився відповідно до нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи). Так, для перцю чилі, проба становить 1,0/1,0 кг, але не менше 1 уп./1 уп. для роздрібної торгівлі [28]. Дослідження проводилися на кафедрі товарознавства, управління безпеністю КНТЕУ.

Об'єктом ідентифікаційної експертизи був перець чилі, що переміщується на територію України в режимі імпорту:

- зразок №1 – перець чилі жовтий, що імпортується до України за МД №UA100010/2018/128391 від 27.03.2018, ТОВ «Торговий дім

«Калинівка-преміум»» (країна походження: Туреччина);

- зразок №2 – перець чилі зелений, ТОВ «Метро Кеш енд Керрі» (країна походження: Іспанія);
- зразок №3 – перець чилі червоний, Валенсія Трейдінг (країна походження: Іспанія);
- зразок №4 – перець чилі зелений, ТОВ «Метро Кеш енд Керрі» (країна походження: Марокко).

Зображення досліджуваних зразків показано на рис.2.1.

зразок №1

зразок №2

зразок №3

зразок №4

Рис.2.1. Зображення зразків перцю чилі різних виробників

В роботі було використано наступні методи: розрахунковий, аналітичний, вимірювальний.

Дослідження проводили відповідно до загальної схеми ідентифікаційної експертизи (рис.1.6) в наступній послідовності:

- аналіз маркування здійснювали на відповідність вимогам Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів [29];
- аналіз пакування проводили на відповідність вимогам Стандарту ЄЕК ООН FFV-61 [30].
- дослідження органолептичних та фізико-хімічних показників проводили згідно Стандарту ЄЕК ООН FFV-61 [30].

Вимоги до маркування харчових продуктів повинні забезпечувати надання

споживачу необхідної, доступної, достовірної та своєчасної інформації про харчовий продукт і відповідати вимогам Технічному регламенту щодо правил маркування харчових продуктів» [29].

Так як всі зразки були імпортного виробництва, маркування та пакування перевіряли на відповідність Стандарту ЄЕК ООН FFV-61 [30].

Методом сенсорного аналізу досліджували органолептичні показники – це зовнішній вигляд, колір, стиглість, внутрішня будова, смак, розмір. Отримані дані порівнювали з вимогами Стандарту ЄЕК ООН FFV-61 [30].

Масова частка вологи W – це відношення маси вологи до маси наважки продукту, виражене у відсотках. Масова частка вологи визначалася методом прискореного висушування до постійної маси. Для здійснення процесу висушування використовувалася сушильна електрична шафа СЭШ-3. Висушування здійснювалося при $t = 130...135$ °C протягом 40 хвилин. Охолодження: 20...30 хв і зважування.

Вимірjувальним методом визначали довжину перців досліджуваних зразків та їх код калібровки [30].

Калібрування проводиться по довжині або максимальному діаметру.

З метою забезпечення однорідності за розміром діапазон відхилень за розміром продуктів в одній і тій же упаковці повинен відповідати:

1. у разі калібрування перців стручкових гострих по довжині - зазначеним у таблиці 2.1:
2. у разі калібрування перців стручкових гострих по діаметру - різниця в діаметрі між зразками в одній і тій же упаковці не повинна перевищувати 20 мм.

Таблиця 2.1

Калібрування перцю чилі [30]

Код калібру	Розмірний діапазон, см
1	<4
2	від 4 до <8
3	від 8 до <12
4	від 12 до <16
5	≥16

Визначені розміри відповідно до табл.2.1 повинні відповідати стандарту та інформації, зазначеній на етикетці.

Отже, для експертизи було відібрано чотири зразки перцю чилі іноземних виробників. У роботі використовуються наступні методи дослідження: аналітичний, розрахунковий, вимірювальний.

2.2 Вибір критеріїв, методів і засобів ідентифікаційної експертизи перцю чилі

Ідентифікація перцю чилі здійснюється за наступною процедурою: визначення мети та завдань ідентифікації, вибір критеріїв, методів та засобів ідентифікації. Критерій ідентифікації перцю чилі – ознака цього товару, яка придатна для встановлення його відповідності (тотожності) зразку, інформації в товаросупровідних документах, вимогам нормативних, технічних документів, а також приналежності до групи однорідних товарів. Вибір критеріїв залежить від умов, об'єктів, їх взаємодії, мети ідентифікації [31].

Під час вибору критеріїв ідентифікації перцю чилі для його визначення дотримуються принципу достатності й оптимальності – із комплексу властивостей, які притаманні товару, обирають ті показники (властивості), які необхідні для підтвердження тотожності. Тому, ідентифікація перцю чилі повинна носити характер комплексної оцінки, при якій найбільшу значимість мають типові критерії та ті, що важко фальсифікувати (основні, додаткові, специфічні) [32].

Метою ідентифікаційної експертизи товарів для митних цілей є:

- перевірка достовірного коду згідно з УКТЗЕД;
- перевірка митної вартості;
- підтвердження країни походження;
- застосування тарифних і нетарифних заходів регулювання.

Критерій ідентифікації – ознака конкретного товару, придатна для встановлення його відповідності зразку, інформації у товаросупровідних,

документах, нормативним і технічним вимогам, а також приналежності до групи однорідних товарів.

До засобів ідентифікації товарів відносять нормативні, технічні документи, товаросупровідна документація, маркування тощо. У нашому випадку в якості засобів ідентифікації виступали товар, товаросупровідні документи, пакування, маркування та наступні документи: Стандарт ЄЕК ООН FFV-61 і Технічний регламент щодо правил маркування харчових продуктів.

Слід дотримуватись наступної схеми при ідентифікації зразків перцю чилі:

- відібрати проби (зразки) перцю гострого стручкового, заповнити акт відбору проб (зразків);
- визначити характеристики товару, що відповідають різним класифікаційним угрупованням згідно з УКТЗЕД.
- розробити та обґрунтувати критерії, показники та методи ідентифікації;
- провести ідентифікаційну експертизу відібраних зразків перцю чилі обраними методами;
- оформити отримані результати ідентифікаційної експертизи у вигляді експертного висновку.

Базуючись на даних ідентифікаційної експертизи представлених зразків було розроблено критерії ідентифікації перцю чилі, що наведені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Критерії ідентифікації перцю чилі

№ з/п	Критерій ідентифікації	Засоби	Методи
1	2	3	4
1.	Повнота маркування	Технічний регламенту щодо правил маркування харчових продуктів [], Директива Європейського Парламенту та Ради від 20 березня 2000 року № 2000/13/ЄС про наближення законодавства держав-членів про етикетування, оформлення та	Аналітичний

		рекламування продуктів харчування [29]	
--	--	--	--

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4
2.	Зовнішній вигляд	Стандарт ЄЕК ООН FFV-61[30]	Органолептичний
3.	Колір		
4.	Стиглість		
5.	Смак		
6.	Внутрішня будова		
7.	Розмір	Фізико-хімічна оцінка	Вимірювальний
8.	Масова частка вологи, %		Вимірювальний

Отже, розрізняють загальні та специфічні критерії. До загальних відносяться назва виробу, найменування виробника, країна походження і повнота маркування. Повнота маркування включає в себе інформацію про постачальника в Україну, країну походження, довжину, спосіб вирощування, склад, товарний сорт, дату останнього оброблення та енергетичну цінність. До специфічних критеріїв відносять гостроту продукту. Всі ці критерії дають змогу ідентифікувати перець гострий стручковий.

2.3 Ідентифікаційна експертиза перцю чилі для митних цілей

Ідентифікаційна експертиза перцю чилі проводилася у встановленому порядку:

- 1) встановлення завдання експертизи;
- 2) вибір критерії, методів та засобів експертизи;
- 3) відбір проб;
- 4) експертиза маркування і упакування;
- 5) експертиза за обраними критеріями;
- 6) написання висновку за результатами експертизи

На початковому етапі експертизи було проаналізовано маркування дослідних зразків, результати наведено якого представлено у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Аналіз маркування перцю чилі різних виробників

№ з/п	Показники	Зразки			
		зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
1	2	3	4	5	6
1.	Постачальник в Україну	ТОВ «Торговий дім «Калинівка-преміум»» Адреса: 04128, м.Київ, вул.Берковецька, 6. Тел.: (044) 4006219	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000	ТОВ «Метро Кеш енд Керрі», Адреса: 02140, м. Київ, просп. Григоренка, 43. Тел.: (044) 4921000
2.	Країна походження	Туреччина	Іспанія	Іспанія	Марокко
3.	Довжина	До 16 см	До 16 см	До 16 см	До 16 см
4.	Спосіб вирощування	У відкритому ґрунті	У відкритому ґрунті	У відкритому ґрунті	У відкритому ґрунті
5.	Склад в 100 г. продукту	Білки – 0,9г Жири – 0,3г Вуглеводи – 3,7 г	Білки – 0,8г Жири – 0,3г Вуглеводи – 3,8 г	Білки – 0,9г Жири – 0,4г Вуглеводи – 3,7 г	Білки – 0,9г Жири – 0,3г Вуглеводи – 3,7 г
6.	Товарний сорт	CAT: I	CAT: I	CAT: I	CAT: I
7.	Гострота продукту, апііт за шкалою Сковіла	932	981	944	916
8.	Дата останнього оброблення	19.02.2018	12.01.2018	16.02.2018	25.01.2018
9.	Енергетична цінність	23 ккал	22 ккал	29 ккал	23 ккал

На маркуванні відсутня інформація щодо кількості харчового продукту у встановлених одиницях виміру та часові характеристики придатності харчового

продукту (пункти 4 та 5 статті 6 Технічного регламенту) [29].

Маркування досліджуваних зразків відповідає вимогам стандарту СЕК ООН: на кожній упаковці чітким і незмивним шрифтом нанесені обов'язкові дані про експортера, країну походження, товарні характеристики (сорт, розмір з вказанням максимальної довжини (до 16 см).

Такі факультативні вимоги, як код калібру, характерні властивості та відмітку про контроль та рівень гостроти не вказані.

Пакування всіх зразків також відповідає вимогам стандарту СЕК ООН: упаковки чисті та такі, що не викликають зовнішнього або внутрішнього пошкодження продукту. Етикетки прикріплені на пакувальну коробку.

Зовнішній огляд усіх досліджуваних зразків дозволив зробити висновки про те, що їх маркування не в повній мірі відповідає вимогам Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів №487.

Усі дослідні зразки були акуратно упакованими в картонні коробки.

На кожній коробці міститься наклеєна етикетка, яка дає вичерпну інформацію про товар. Зокрема, на етикетці зазначено найменування та координати компанії-постачальника товару в Україну. Також зазначено країну походження товару, однак адресу виробництва на упаковках дослідних зразків не вказано (пункт 8 статті 6 Технічного регламенту).

Результати оцінки органолептичних показників наведено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз органолептичних показників перцю чилі різних виробників

№ з/п	Показники	Зразки			
		зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
1	2	3	4	5	6
1.	Зовнішній вигляд	Плоди свіжі, чисті, здорові, цілі, різної форми	Плоди цілі, проте мають прив'язаний вигляд	Плоди свіжі, чисті, здорові, цілі, різної форми	Плоди свіжі, чисті, здорові, цілі, різної форми
2.	Колір	Колір жовтий, насиченого відтінку	Колір зелений, блідий	Колір червоний, насиченого відтінку	Колір зелений, насиченого відтінку

Закінчення таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6
3.	Стиглість	Стиглий	Стиглий	Стиглий	Стиглий
4.	Смак	Гіркий, пекучий	Гіркий, пекучий. Недостатньо виражений	Гіркий, пекучий	Гіркий, пекучий
5.	Довжина, см	12	13	15	13
6.	Код калібрування	4	4	4	4
7.	Внутрішня будова	Насіннєве гніздо з розвиненим насінням, забарвлення м'якуша жовте	Наявні дефекти насіннєвого гнізда, забарвлення м'якуша - зелене	Насіннєве гніздо з розвиненим насінням, забарвлення м'якуша - червоне	Насіннєве гніздо з розвиненим насінням, забарвлення м'якуша - зелене

Під час проведення експертизи з використанням методів органолептичної оцінки можна сказати було встановлено, що кожний з представлених зразків має свої характерні особливості залежно від господарсько-ботанічного сорту. Стосовно зовнішнього вигляду і кольору слід сказати, що він коливається у межах кількох кольорів та відтінків. Зразки №1, 3 та 4 мали яскраві відтінки, що свідчило про їх свіжість.

Плоди досліджуваного зразка №1, що імпортувався в Україну згідно з МД №UA100010/2018/128391 від 27.03.2018, свіжі та чисті, цілі, різної форми, жовтого насиченого кольору, стиглі, з розвиненим насінням, що повністю відповідає вимогам Стандарта ЄЕК ООН FFV-61 [30].

Зразки №3 та №4 свіжі на вигляд, цілі, різної форми, червоного та зеленого кольорів відповідно, стиглі, з розвиненим насінням, що також відповідає вимогам Стандарта ЄЕК ООН FFV-61 [30].

Зразок №2 має прив'язаний вигляд, що робить його колір не досить яскравим. Усі зразки перцю чилі мали майже однаковий смак – гіркий, пекучий.

Однак, для зразка №2 смак був менш пекучим, порівняно з іншими 3-ма зразками.

Важливо звернути увагу на наявність дефекту насіння. Він був характерним для зразка №2. Можна припустити, що виникнення дефекту насіння та гірші органолептичні показники даного зразка були зумовлені порушенням умов зберігання даного продукту. Тобто зразок №2 має цілі стиглі плоди, проте прив'язаний вигляд, колір зелений, блідий, недостатньо виражений пекучий, гіркий смак та дефекти насіннєвого гнізда.

Вимірявши довжину зразків кожного з представлених об'єктів дослідження, можна сказати, що всі вони належать до 4 коду калібрування, що відповідає інформації, зазначеної на маркуванні (до 16 см).

Перці стручкові гострі поділяються на три сорти, згідно маркування данні зразки відносяться до (І) вищого сорту, зразки повинні бути вищої якості. Проаналізувавши досліджувані зразки, можна зробити висновок, що перці чилі №1, 3, 4, не мають дефектів, свіжі на вигляд та мають всі ознаки, характерні для товарного типу. Тому перелічені зразки можна віднести до вищого сорту, що не можна сказати про перець чилі зразка №2.

Згідно з Стандартом ЄЕК ООН FFV-61[30] зазначена мінімальна вимога: «свіжі на вигляд». Надмірне зморщування - не допускається. Тобто зразок №2 через присутній дефект в'ялості не можливо віднести до жодного сорту.

З фізико-хімічних показників в перці чилі визначали масову частку вологи, результати досліджень якого представлені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз фізико-хімічних показників перцю чилі різних виробників

Показники	Зразки			
	зразок №1	зразок №2	зразок №3	зразок №4
Масова частка вологи, %	43,2	36,6	40,4	39,6

Аналізуючи результати досліджень перцю чилі різних виробників за

масовою часткою вологи, встановили, що вона коливається в межах 36,6-43,2 %. Найменше значення показника масової частки вологи було характерним для зразка №2. Це може бути наслідком того, що були порушені умови зберігання продукту.

Перець стручковий (овочевий перець) - загальноприйнята назва роду Капсикум сімейства Пасльонові свідчить про відповідність коду УКТЗЕД – 0709 60, перець не є солодким, та призначений для споживання у свіжому вигляді без додаткових обробок відповідно дослідні зразки належать до коду - 0709 60 99 00 [33-34].

Таким чином, згідно отриманих результатів можна встановити, що досліджувані зразки при митному оформленні будуть класифіковані за наступними кодами товарних підкатегорій, що зазначені УКТЗЕД:

Дослідні зразки №1, №2, №3, №4 – інші овочі, свіжі або охолоджені, перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*, інший - 0709 60 99 00[33]

Було проаналізовано показники ідентифікації перцю чилі (гострого стручкового). Щодо маркування зазначено країну походження товару, однак адресу виробництва на упаковках дослідних зразків не вказано. Це вимагається Технічним регламентом №487 (пункт 8 статті 6 Технічного регламенту). Також відсутніми виявилися такі параметри маркування як кількість харчового продукту у встановлених одиницях виміру та часові характеристики придатності харчового продукту (пункти 4 та 5 статті 6 Технічного регламенту). За результатами проведеної експертизи з використанням методів органолептичної оцінки можна сказати, що кожний з представлених зразків має свої особливості. Зразки №1, 3 та 4 мали яскраві відтінки, що свідчило про їх свіжість. Зразок №2 має прив'язаний вигляд, що робить його відтінок не досить яскравим. Важливо звернути увагу на наявність дефекту насіння. Він був характерним для зразка №2. Можна припустити, що виникнення дефекту насіння та гірші органолептичні показники даного зразка були зумовлені порушенням умов зберігання даного продукту.

Отже, згідно обраних критеріїв, методів та засобів ідентифікації було проведено ідентифікаційну експертизу гострого перцю чилі різних сортів, за

результатами досліджень встановлено класифікаційну приналежність досліджуваних зразків до однорідного угруповання згідно УКТЗЕД на рівні категорії та присвоєно код 0709 60 99 00.

2.4 Оформлення результатів ідентифікаційної експертизи перцю чилі

На підставі протоколу випробувань, у якому відображені результати проведення експертизи, оформляється експертний висновок.

Експертний висновок складається на бланках єдиної форми (дод. Ж), що затверджено наказом Міністерства фінансів України №1058 від 02.12.2016 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку».

Оригінальний екземпляр експертного висновку має бути складений експертом українською мовою власноруч або надрукований чітко, без помилок та скорочень слів (за винятком загальноприйнятих). При необхідності експертний висновок може бути перекладено на бажану для замовника мову.

При складанні висновку експерт заповнює відповідні пункти бланку єдиної форми.

У заголовній частині висновку вказується номер та дату експертного висновку: «№ 142005801-0087; складено 28 березня 2018 року».

Загалом висновок встановленої форми має 13 пунктів, кожен з яких має бути заповнено відповідно до інформації з товаросупровідної документації, акту відбору проб (зразків) та запиту експертизи.

Пункти 1-10 є так званою протокольною частиною і містять інформацію про замовника, виробника, імпортера, об'єкти дослідження, супровідні документи, запит, а також підставу направлення запиту, мету та завдання дослідження.

Об'єктом дослідження (експертизи) (пункт 3 висновку № 142005801-0087) є зразок товару, заявленого у гр.31 МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 як тов. №2 «Їстівні плоди свіжі призначені для споживання людиною, врожай 2018 р.: перець CHILLI- 540 кг. Торговельна марка: Екс. Постачальник: ТОВ «Торговий дім «Калинівка-преміум»». Виробництво: Екс Yas Sebze ve Meyve Tarim Gay. Dan. Eml. Ins. Den. Tur. San. Ve Tic. Ltd. Sti. Країна виробництва: Туреччина (TR)» (гр.33 – 0709 60 99 00).

Підставою для направлення запиту (пункт 8 висновку № 142005801-0087) стало спрацювання АСАУР 905-3 "Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД".

Встановлення характеристик, визначальних для класифікації товару (перцю чилі) є метою подання запиту (пункт 9 висновку № 142005801-0087), а отже і метою проведення експертизи кваліфікованими спеціалістами.

Завдання для дослідження (аналізу, експертизи) (пункт 10 висновку № 142005801-0087) полягає в тому, щоб визначити характеристики даного продукту (перцю гострого стручкового), необхідні для його однозначної ідентифікації та класифікації відповідно до вимог УКТЗЕД.

Наступний 11 пункт висновку № 142005801-0087 «Дослідження (аналіз, експертиза)» досить об'ємний і є своєрідною констатуючою частиною експертного висновку.

Даний етап експертизи містить: описаний хід вивчення пред'явлених документів; аргументовано викладені методи та фактично встановлені відповідно до поставленого завдання результати експертизи (огляду та (або) дослідження предмету експертизи, зроблених розрахунків та ін.).

Відповідно до цього пункту в підпункті «опис проб товару» зазначено, що на дослідження надійшов зразок товару у двох примірниках (досліджуваний та контрольний), які були упаковані у 2-х полімерних пакетах по 1 кг кожен під митним забезпеченням (пломби 2х125/145). До кожного пакету прикріплена маркувальна етикетка за формою, наведеною у додатку 2 до Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної

служби України із Департаментом податкових та митних експертиз ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 02.12.2016 №1058 [28], зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.12.2016 за №1693/29823. Порушення пакування та митного забезпечення не виявлено.

Довільним чином для дослідження було обрано один примірник. Вміст відкритого пакету: плоди жовтого кольору, вміщені у герметично запакований полімерний пакет, з наклеєною друкованою етикеткою українською мовою.

Серед методів дослідження (аналізу, експертизи) зазначено органолептичний (визначення зовнішнього вигляду, кольору та фізичного стану) та фізико-хімічні: визначення масової частки вологи, % (метод висушування до постійної маси).

Згідно із статтею 39 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [7] усі харчові продукти, що перебувають в обігу на території України, повинні маркуватися державною мовою.

Вимоги щодо маркування (етикетування) розфасованих продуктів харчування, що реалізуються кінцевому споживачу через оптову або роздрібну торговельну мережу, а також закладам ресторанного господарства (ресторанам, їдальням, лікарням та іншим аналогічним закладам), встановлені Технічним регламентом щодо правил маркування харчових продуктів, затвердженим наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 16.10.2010 №487 (далі – Технічний регламент) [29].

Згідно з п.4 Технічного регламенту маркування харчових продуктів харчових продуктів виконується українською мовою, а у разі необхідності додатково може бути нанесено також іншими мовами.

Згідно з п.6 Технічного регламенту маркування харчових продуктів обов'язково повинно містити інформацію, зокрема, про склад харчового продукту, умови та рекомендації використання, якщо харчовий продукт потребує особливих умов використання, поживну (харчову) цінність із позначенням кількості білків, вуглеводів та жирів у встановлених одиницях

виміру на 100 г (100 мл) харчового продукту та енергетичну цінність (калорійність), виражену в кДж та/або ккал на 100 г (100 мл) харчового продукту.

Маркування на етикетці упаковки містить наступні відомості щодо продукту: склад в 100 г. продукту, товарний сорт, довжину, спосіб вирощування, енергетичну цінність, дату виробництва, номер партії, дату останнього оброблення, гостроту продукту (апійт за шкалою Сковіла), умови зберігання, застосування (для споживання людиною); відомості про виробника та імпортера, країна походження.

Досліджуваний зразок має вигляд цілих перців з плодоніжками або без. Колір плодів – жовтий, насиченого відтінку (характерний для натуральних плодів). Смак гіркий, пекучий, характерний для гострих стручкових перців. Дефект насіння відсутній [7, 30].

Визначений вміст масової частки вологи (метод висушування до постійної маси) складає $(43,2 \pm 0,1)\%$.

У висновках (пункт 12 висновку № 142005801-0087) експерт повинен відповісти на поставлене завдання, сформулювати висновки. Висновок має бути складений експертом стисло, конкретно та обґрунтовано, виходячи з явних і об'єктивних даних, і настільки чітко, щоб не треба було додаткових пояснень експерта; висновок має кореспондуватися з констатуючою частиною (пунктом 11).

Отже, для дослідного зразка – перцю гострого стручкового – було сформульовано наступні висновки (пункт 12 експертного висновку):

- зразок надійшов на дослідження у маркованих полімерних пакетах з продукцією.
- на полімерних пакетах наявне маркування різними мовами (в тому числі англійською та російською мовами), яке містить відомості: склад в 100 г. продукту, товарний сорт, довжину, спосіб вирощування, енергетичну цінність, дату виробництва, номер партії, дату останнього оброблення, гостроту продукту (апійт за шкалою Сковіла), умови зберігання, застосування (для споживання людиною); відомості

про виробника та імпортера, країна походження.

- згідно із статтею 39 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» [7] та з пунктом 4 Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів, маркування перцю чилі (гострого стручкового) виконано українською мовою, додатково нанесено також іншими мовами.
- на маркуванні відсутня інформація щодо кількості харчового продукту у встановлених одиницях виміру та часових характеристик придатності харчового продукту (пункти 4 та 5 статті 6 Технічного регламенту) [29].
- за результатами лабораторних досліджень зразок являє собою продукт у вигляді цілих плодів стручкових перців гострих жовтого кольору, з плодоніжка або без них [30].
- визначений вміст масової частки вологи складає $(43,2 \pm 0,1)\%$. (метод висушування до постійної маси).
- результати лабораторних досліджень зразка узгоджуються з відомостями щодо способу виробництва даного продукту та його складом згідно з інформацією в супровідних документах та на маркуванні.

Експертний висновок підписується експертом, що проводив дослідження та оформив результати, та начальником управління – в нашому випадку це Управління експертиз та досліджень харчової продукції, напоїв та біологічно-активних речовин.

Отже, після проведених досліджень проб зразків перцю гострого стручкового (чилі) було сформовано експертний висновок за встановленою формою відповідно до наказу наказом Міністерства фінансів України №1058 від 02.12.2016 «Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб

(зразків) товарів та висновку».

Експертний висновок повністю підтверджує відповідність зразка №1, що імпортувався з Туреччини до України за МД №UA100010/2018/128391 від 27.03.2018, вимогам нормативних документів.

РОЗДІЛ 3

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЦЮ ЧИЛІ В РЕЖИМІ ІМПОРТУ

3.1 Визначення коду перцю чилі згідно з УКТЗЕД

Товарною номенклатурою Митного тарифу України є Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності, яка формується на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів. В основу побудови УКТЗЕД закладено сукупність різноманітних ознак товарів, необхідних та достатніх для однозначного трактування (визначення) товару при митному оформленні. УКТЗЕД, як основа митного кодування об'єднує погляди різних країн на систематизацію та класифікацію різних товарів [35].

Згідно з УКТЗЕД перець чилі розглядається в розділі II, який має назву «Продукти рослинного походження». Оскільки класифікація на групи відбувається за матеріалом виготовлення, функціональним призначенням або ступенем обробки, то перець чилі можна віднести до групи 07 «Овочі та деякі їстівні коренеплоди і бульби» (табл.3.1) [34].

Таблиця 3.1

Визначення приналежності перцю чилі до групи Розділу II «Продукти рослинного походження» [34]

Код групи	Назва групи
1	2
06	Живі дерева та інші рослини; цибулини, коріння та інші аналогічні частини рослин; зрізані квіти і декоративна зелень
07	Овочі та деякі їстівні коренеплоди і бульби
08	Їстівні плоди та горіхи; шкірки цитрусових або динь
09	Кава, чай, мате або парагвайський чай, прянощі
10	Зернові культури
11	Продукція борошномельно-круп'яної промисловості; солод;

	крохмалі; інулін; пшенична клейковина
--	---------------------------------------

Продовження таблиці 3.1

1	2
12	Насіння і плоди олійних рослин; інше насіння, плоди та зерна; технічні або лікарські рослини; солома і фураж
13	Шелак природний неочищений; камеді, смоли та інші рослинні соки і екстракти
14	Рослинні матеріали для виготовлення плетених виробів; інші продукти рослинного походження, в іншому місці не зазначені

Наступним рівнем класифікації є товарна позиція. Група 07 Розділу II «Продукти рослинного походження» УКТЗЕД «Овочі та деякі їстівні коренеплоди і бульби» налічує 14 найменувань (табл.3.2), з яких до позиції 0709 «Інші овочі, свіжі або охолоджені» відносять досліджуваний товар.

Таблиця 3.2

Визначення товарної позиції перцю чилі [33]

Код	Назва товару
1	2
0701	Картопля, свіжа або охолоджена:
0702000000	Помідори, свіжі або охолоджені
0703	Цибуля ріпчаста, цибуля-шалот, часник, цибуля-порей та інші цибулинні овочі, свіжі або охолоджені:
0704	Капуста головчаста, капуста цвітна, капуста броколі, кольрабі, капуста листовата та аналогічні їстівні овочі роду Brassica, свіжі або охолоджені:
0705	Салат-латук (<i>Lactuca sativa</i>) і цикорій (<i>Cichorium spp.</i>), свіжі або охолоджені:
0706	Морква, ріпа, столові буряки, солодкий корінь, редька, селера коренева та аналогічні їстівні коренеплоди, свіжі або охолоджені:
0707 00	Огірки, корнішони, свіжі або охолоджені:
0708	Бобові овочі, лущені або нелущені, свіжі або охолоджені:
0709	Інші овочі, свіжі або охолоджені:
0710	Овочі (сирі або варені у воді чи на парі), морожені:
0711	Овочі, консервовані для тимчасового зберігання (наприклад діоксидом сірки, у розсолі, сірчаній воді або іншому розчині, що забезпечує їх тимчасову консервацію), але в такому вигляді

	непридатні для безпосереднього використання в їжу:
--	--

Продовження таблиці 3.2

1	2
0712	Овочі сушені, цілі, нарізані шматками, скибками, подрібнені чи у вигляді порошку, але без будь-якої подальшої обробки:
0713	Овочі бобові, сушені, лущені, очищені або неочищені від насіннєвої оболонки, подрібнені або неподрібнені:
0714	Маніок, маранта, сале́п, топіна́мбур, солодка картопля, або батат, аналогічні коренеплоди чи бульби з високим вмістом крохмалю або інуліну, свіжі, охолоджені, морожені або сушені, цілі чи порізані у вигляді гранул або скибок; серцевина сагової пальми:

Наступна деталізація передбачає визначення підпозиції товару. Перець чилі відноситься до товарної під позиції 0709 60 «Перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*» (табл. 3.3).

Для перцю чилі класифікація на рівні товарної категорії не проводиться.

Визначення підкатегорії – завершальний етап визначення коду за УКТЗЕД. Для даного товару підкатегорією є 0709 60 99 00– “інший” (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Визначення товарної підпозиції та підкатегорії перцю чилі [33]

Код	Назва товару
- 0709 60	перець роду <i>Capsicum</i> або роду <i>Pimenta</i> :
- - 0709 60 10 00	солодкий перець
- - [0709 60 9]	інший:
- - - 0709 60 91 00	роду <i>Capsicum</i> для виробництва капсицину чи олійно-смолистих барвників
- - - 0709 60 95 00	для промислового виробництва ефірних олій чи резиноїдів
- - - 0709 60 99 00	інший

Отже, код товару за УКТ ЗЕД для перцю чилі – 0709 60 99 00.

Таким чином, згрупувавши усі рівні деталізації згідно товарної номенклатури УКТЗЕД, товарний код товару «Істівні плоди свіжі призначені

для споживання людиною, врожай 2018р.: перець CHILLI – 540 кг. Торговельна марка: Екс. Виробництво: Екс Yas Sebze ve Meyve Tari M Gay. Yat. Dan. Eml. Ins. Den. Tur. San. Ve Tic. Ltd. Sti. Країна виробництва: TR.» (згідно з графою 31 МД-2 №UA100010/2018/128391 (Додаток А)), має такий вигляд – 0709 60 99 00.

3.2 Електронне декларування перцю чилі в режимі імпорту

Для проведення митного оформлення перцю чилі в режимі імпорту до митних органів необхідно подати заповнену митну декларацію (МД) [38].

На сьогодні митне законодавство України дає змогу використовувати електронне декларування без будь-яких обмежень всіма бажаючими підприємствами, які перебувають на обліку у митних органах, та передбачає можливість подання електронної декларації в усіх без винятку митних режимах. Від декларанта необхідна лише наявність електронного цифрового підпису.

Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках (частина друга ст. 257 Митного кодексу).

Зазвичай органу доходів і зборів подається митна декларація форми МД-2, що є основним аркушем МД, який містить загальні відомості про характер поставки перцю чилі, реквізити сторін, відомості про декларанта та характеристики товару [40].

Розглянемо порядок заповнення граф МД при імпорті перцю чилі (товару №2).

До оформлення подаються документи:

- Рахунок – фактура(інвойс) від 22.03.2018 №ЕКС2018000001123 (Додаток В).
- Авто-транспортна накладна (CMR) від 22.03.2018 №1018622 (Додаток Б).
- Фітосанітарний сертифікат від 22.03.2018 №ЕС/ TR А 3341578.
- Сертифікат про походження товару форми А від 22.03.2018 № 0338892.

- Книжка МДП від 22.03.2018 до 05.07.2018 №РХ.81529741.
- Контракт від 01.03.2018 №01-18/TR/EK із доповненням (специфікацією) від 22.03.2018 №67 до нього (Додаток Д).
- Договір про надання послуг митного брокера від 03.05.2017 №D 01/2017.

Заповнення митної декларації при імпорті перцю чилі відбувається відповідно до Наказу Мінфіну України №651 від 30.05.2012 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документу» [20], використовуючи Наказ Мінфіну України від 20.09.2012р. №1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій» [39].

Відповідно до наданих документів, графи митної декларації заповнюються таким чином:

Графа 1 "Декларація"

У першому підрозділі зазначається 2-значний літерний код напрямку переміщення товарів "ІМ" – ввезення в Україну.

У другому та третьому підрозділах зазначаються коди митного режиму та типу декларації згідно з класифікаторами митних режимів і типів декларацій відповідно. Митний режим – «40» - імпорт (випуск для вільного обігу). Тип декларації – «ДЕ» - митна декларація є додатковою до попередньої митної декларації.

Графа 2 "Відправник/Експортер"

У правому верхньому кутку зазначається літерний код альфа-2 країни місцезнаходження – «TR» відповідно до Класифікації держав світу [45]. Далі через знак "/" – податковий номер платника податків. Оскільки експортер є нерезидентом і щодо нього не передбачено присвоєння названого податкового номера платника податків, то зазначається 00000000.

У графі зазначаються відомості про відправника – Ekc Yas Sebze ve Meyve Tarim Gay. Dan. Eml. Ins. Den. Tur. San. Ve Tic. Ltd. Sti. Sedir Mh. 726 Sk. NO: 9/B Muratpasa/Antalya, Turkey.

У лівому нижньому куті проставляємо ідентифікаційний номер особи, що становить для іноземців – 000/0000/000000.

Графа 3 "Форми"

У першому підрозділі графи зазначається порядковий номер комплекту, у другому – загальна кількість комплектів форм МД-2, МД-3 – «2/2», тому що досліджуваного товару №2 інформація міститься на другому аркуші (МД-3) митної декларації, яка загалом складається з 2 аркушів (МД-2, МД-3).

Графа 4 "Відвантажувальні специфікації"

У графі зазначається загальна кількість долучених до МД комплектів доповнень МД-6, складених декларантом, та через знак "/" – кількість аркушів у примірнику специфікації форми МД-8. Відповідно до умови задачі доповнення форми МД-6 наявна, а специфікація форми МД-8 не використовується, то зазначається «1/0».

Графа 5 "Всього товарів"

Зазначається загальна кількість задекларованих у МД товарів – «2».

Графа 6 "Всього місць"

Зазначається загальна кількість вантажних місць задекларованих у МД товарів - «2110».

Графа 7 "Довідковий номер"

За бажанням декларанта зазначається наданий ним порядковий номер МД – «Вн. №2841».

Графа 8 "Одержувач"

У правому верхньому кутку зазначається літерний код альфа-2 країни місцезнаходження відповідно до Класифікації держав світу - «UA», далі через знак "/" – індивідуальний податковий номер платника податків (у разі наявності) – 0038947036.

У графі зазначаються відомості про одержувача - ТОВ «Торговий дім «Калинівка-преміум», 04128, Україна, м. Київ, вул. Берковецька, 6.

У лівому нижньому кутку проставляється ідентифікаційний код особи – 10038947036.

Графа 9 "Особа, відповідальна за фінансове врегулювання"

У графі зазначаються відомості про особу, яка надає митним органам України гарантії щодо обов'язкової доставки товарів. Оскільки одержувач є цією особою, то дана графа заповнюється аналогічно графі 8 цієї МД

Графа 11 "Торговельна країна / Країна виробництва"

У графі зазначається літерний код альфа-2 відповідно до Класифікації країн світу країни місцезнаходження особи, відомості про яку зазначені в графі 2 МД – «TR».

Графа 12 "Відомості про вартість"

У графі зазначається сума наведених у графах 45 МД митних вартостей задекларованих товарів у валюті України – оскільки за умовою задачі у нас є 2 аркуші МД, то в даній графі зазначається – «419455,07».

Розрахунок митної вартості наведено у пункті 3.3 даної роботи.

Графа 14 "Декларант/Представник"

У правому верхньому кутку зазначається літерний код альфа-2 країни місцезнаходження відповідно до Класифікації держав світу - «UA», далі через знак "/" – індивідуальний податковий номер платника податків (у разі наявності) – 3110301518.

У графі наводяться відомості про декларанта. За умовою задачі товари декларуються митним брокером ФОП Пойманов Олександр Сергійович, отже, додатково зазначаються серія й номер ліцензії на провадження митної брокерської діяльності (№АА 000739) та дата її видачі (від 17.08.2016).

У лівому нижньому кутку проставляється ідентифікаційний код особи – 03110301518.

Графа 15 "Країна відправлення/експорту"

У графі відповідно до Класифікації країн світу наводиться українською мовою коротка назва країни, з якої товари відправлені в Україну – «Туреччина».

Графа 15а "Код країни відправлення/експорту"

У графі зазначається літерний код альфа-2 відповідно до класифікації країн світу країни, назва якої зазначена в графі 15 – «TR ».

Графа 18 "Ідентифікація і країна реєстрації транспортного засобу при відправленні/прибутті"

У графі зазначаються відомості про транспортний засіб, на якому безпосередньо перебувають товари при пред'явленні митниці призначення. Для автомобільного транспорту – реєстраційний номер автомобіля та в разі наявності – причепа (напівпричепа), отже в графі зазначається «CE3703BE/CE8877XX».

У правому підрозділі проставляється літерний код альфа-2 відповідно до Класифікації країн світу країни реєстрації транспортного засобу - «UA».

Графа 19 "Контейнер"

У графі зазначається інформація щодо способу перевезення товарів.

Проставляємо "0", бо товари прямують не в контейнері.

Графа 20 "Умови поставки"

У першому підрозділі графи наводиться скорочене літерне найменування умов поставки згідно з Класифікатором умов поставки – «CPT».

У другому підрозділі графи зазначається літерний код альфа-2 відповідно до Класифікації країн світу країни, на території якої міститься географічний пункт доставки товарів, через пропуск – назва цього географічного пункту – «UA Київ».

Графа 21 "Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні"

У графі зазначаються відомості про транспортний, на якому здійснювався перетин митного кордону при ввезенні товарів на митну територію України - «CE3703BE/CE8877XX».

У правому підрозділі проставляється літерний код альфа-2 відповідно до Класифікації держав світу країни реєстрації транспортного засобу - «UA» (Україна).

Графа 22 "Валюта та загальна сума за рахунком"

У лівому підрозділі наводиться відповідно до Класифікації валют літерний код валюти, у якій складено рахунок-фактура (інвойс) – «USD» [43].

У правому підрозділі графи зазначається сума наведених у графах 42 фактурних вартостей задекларованих товарів у валюті, яка становить 15741,00.

Графа 23 "Курс валюти"

У графі зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти (в даному випадку долару) – «26,30439000».

Графа 24 "Характер угоди"

У лівому підрозділі графи зазначається код характеру договору (контракту) згідно з Класифікатором характерів угод, що відповідає валюті розрахунку (у даному випадку це вільноконвертована валюта) – «21».

У правому підрозділі графи наводиться літерний код валюти розрахунку відповідно до Класифікації валют – «USD» (дол.США) [43].

Графа 25 "Вид транспорту на кордоні"

У лівому підрозділі графи згідно з Класифікатором видів транспорту, проставляється код транспортного засобу, зазначеного в графі 25 МД – «30», тобто вантажний автомобіль.

Графа 26 "Вид транспорту в межах країни"

У лівому підрозділі графи згідно з Класифікатором видів транспорту, проставляється код транспортного засобу – «30».

Графа 28 "Фінансові та банківські відомості"

У графі наводяться відповідно до умов зовнішньоекономічного договору (контракту) фінансові та банківські відомості про особу, що здійснює розрахунки за зовнішньоекономічним договором (контрактом). Кожний з реквізитів починається з нового рядка й перед кожним з них проставляється порядковий номер:

1 – код за ЄДРПОУ вповноваженого банку – «09322277»;

2 – найменування банку – «АТ «Ощадбанк»»;

3 – МФО 322669.

Графа 29 "Митний орган виїзду/в'їзду"

У графі зазначаються згідно з Класифікатором митних органів найменування митного органу (регіональної митниці, митниці) і код пункту

пропуску, через який товари ввезено в Україну – «UA 408020 Чернівецька митниця ДФС» [46].

Графа 31 "Вантажні місця та опис товарів – Маркування та кількість – Номери контейнерів – Кількість та розпізнавальні особливості"

В графі наводяться відомості про товар №2 (з МД-3):

1. Їстівні плоди свіжі призначені для споживання людиною, врожай 2018 р.: перець CHILLI- 540 кг. Торговельна марка: Екс. Виробництво: Ekc Yas Sebze ve Meyve Tarim Gay. Dan. Eml. Ins. Den. Tur. San. Ve Tic. Ltd. Sti. Країна виробництва: TR.

2. Місць – 110, 8A/1/1, CS/110.

Тобто перець чилі переміщується на дерев'яному піддоні/палеті (8A) в 110 ящиках (CS).

3.0 (наявність контейнера).

Графа 32 "Товар №"

У графі проставляється порядковий номер товару, що декларується в графі 31 МД – «2».

Графа 33 "Код товару"

В першому підрозділі графи зазначаються перші 8 знаків коду товару згідно з УКТЗЕД – «07096099» . У другому підрозділі графи зазначаються дев'ятий та десятий знаки коду товару згідно з УКТЗЕД – «00».

У п'ятому підрозділі графи проставляється: «0» - товар не підлягає експортному контролю.

Графа 34 "Код країни походження"

У лівому підрозділі "а" графи зазначається відповідно до Класифікації країн світу літерний код альфа-2 країни походження товару, описаного в графі 31 МД та класифікованого згідно з УКТЗЕД у графі 33 МД – «TR ».

Графа 35 "Вага брутто (кг)"

У графі зазначається вага брутто (у кілограмах) товару, описаного в графі 31 МД- «600».

Графа 36 "Преференція"

У графі зазначаються цифрові коди податкових пільг відповідно до Класифікаторів пільг, якщо такі є. В даному випадку преференції відсутні, тому проставляється "000000000".

Графа 37 "Процедура"

У графі проставляється код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму.

У першому підрозділі графи проставляється чотиризначний код, перші дві цифри якого – код митного режиму відповідно до Класифікатора митних режимів – «40», попередній митний режим в даному випадку відсутній, отже третьою і четвертою цифрами коду проставляється "00".

У другому підрозділі графи проставляється чотиризначний код, перші два знаки якого – літерний код особливості переміщення товарів – «ZZ», наступні два знаки – цифровий код додаткової особливості переміщення товарів згідно з Класифікатором особливостей переміщення товарів через митний кордон України «00».

Графа 38 "Вага нетто (кг)"

Зазначається вага нетто товару в кілограмах – «540».

Графа 40 "Загальна декларація / Попередній документ"

У графі зазначаються відомості про попередній документ, у тому числі той, який при оформленні товару в митний режим, що передує заявленому, використовувався замість МД.

Спочатку проставляється код документа відповідно до класифікатора документів, далі через знак "/" проставляються номер і дата документа, через знак "/" - номер товару у МД або специфікації. Тобто графа буде виглядати наступним чином: 1801/UA100000/2018/818613 23.03.2018/2.

Графа 41 "Додаткові одиниці виміру"

Якщо для класифікаційної позиції за УКТЗЕД товару, опис якого наведено в графі 31 МД, передбачено додаткову одиницю виміру, то в графі зазначаються код цієї одиниці виміру згідно із загальнодержавним Класифікатором системи позначень одиниць вимірювання та обліку. За

умовами задачі застосовується тільки одна одиниця виміру, тому дана графа не заповнюється.

Графа 42 "Ціна товару"

У графі з точністю до чотирьох знаків у дробовій частині наводиться фактурна вартість товару у валюті, в якій складені рахунки або інші документи, що визначають вартість товару №2 – 594,0000 USD.

Графа 43 "Метод визначення вартості"

У разі наявності декларації митної вартості в лівому підрозділі графи зазначається порядковий номер методу визначення митної вартості, що використовувався – «6».

Графа 44 "Додаткова інформація/Подані документи/Сертифікати і дозволи"

У графі зазначаються коди згідно з Класифікатором документів і реквізити документів, поданих при декларуванні.

Зазначають «код документу» - «номер» - «дата»

Для досліджуваного товару графа має вигляд таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Графа 44 МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 для товару №2

Код документу	Назва документу	Номер	Дата
1	2	3	4
0380	Рахунок-фактура (Invoice)	EKC2018000001123	22.03.2018
0730	Автотранспортна накладна CMR	1018622	22.03.2018
0851	Фітосанітарний сертифікат	EC/ TR A 3341578	22.03.2018
0865	Сертифікат про походження товару форми А	0338892	22.03.2018
0952	Книжка МДП	PX.81529741	22.03.2018 05.07.2018
m 4104	Зовнішньоекономічний договір/контракт	01-18/TR/EK	01.03.2018
4103	Специфікація до ЗЕ договору/ контракту	67	22.03.2018

1	2	3	4
d 4207	Договір про надання послуг митного брокера	D 01/2017	03.05.2017
5509	Повідомлення, згенероване інформаційною системою «Єдиного вікна»	2180521	27.03.2018

Оскільки для всіх реквізитів документів, поданих для митного оформлення, у цій графі не вистачає місця, то до МД-2 додається доповнення у вигляді МД-6 (Додаток А).

Графа 45 "Коригування"

У графі зазначається у валюті України митна вартість товару №2 – «21022,47» (розрахунок наведено у пункті 3.3).

Графа 46 "Статистична вартість"

У графі зазначається митна вартість товару в тисячах гривень – «21,02247».

Графа 47 "Нарахування платежів"

У цій графі основного й додаткових аркушів МД наводяться відомості про нарахування податків і зборів (обов'язкових платежів).

Таблиця 3.5

Графа 47 МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 для товару №2

47	Вид	Основа	Ставка	Сума	СП
Нарахування платежів		нарахування			
	020	21022,47	15%	3153,37	01
	028	24175,84	20%	4835,17	01

У першій колонці "Вид" зазначається код виду платежу відповідно до Класифікатора видів податків і зборів:

- для мита – «020»
- для ПДВ – «028»

У другій колонці "Основа нарахування" зазначаються:

- при нарахуванні мита: митна вартість товару №2, зазначена в графі 45 МД при нарахуванні за адвалерною ставкою мита - «21022,47».

- при нарахуванні податку на додану вартість: митна вартість товару, зазначена в графі 45 МД, збільшена на суму ввізного мита – «24175,84»

У третій колонці "Ставка" зазначаються:

- при нарахуванні мита – установлений законодавством розмір ставки мита – «15%»[36] ;

- при нарахуванні податку на додану вартість – установлений законодавством розмір ставки податку на додану вартість – «20%»[17] ;

У четвертій колонці «Сума» зазначається нарахована сума відповідного податку або збору (обов'язкового платежу):

- для мита – «3153,37»;

- для ПДВ – «4835,17».

У п'ятій колонці "Спосіб платежу" зазначається код способу розрахунку відповідно до Класифікатора способів розрахунку: «01» – це безготівковий розрахунок через банківські установи .

Розрахунок мита та ПДВ наведено в пункті 3.3 даної роботи.

Графа В "Подробиці розрахунків"

У графі зазначаються:

- код виду платежу відповідно до Класифікатора видів податків і зборів;
- загальна сума платежу за цим кодом, що включає в себе суми відповідного платежу за основним і кожним додатковим аркушем МД, що підлягає перерахуванню до Держбюджету, або на яку надано вексель чи гарантійні зобов'язання;
- ідентифікаційний код за ЄДРПОУ платника (в даному випадку імпортера).

В даному випадку графа буде мати наступний вигляд (таблиця 3.6):

Таблиця 3.6

Графа В МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391

В ПОДРОБИЦІ РОЗРАХУНКІВ		
020	82839,89	38947036
028	100458,99	38947036 [38947036]

Графа 54 "Місце та дата":

У графі зазначаються відомості про місцезнаходження декларанта – «01014, м. Київ, вул. Курганівська, 3».

Оскільки декларантом товарів є ФОП Пойманов Олександр Сергійович, якому належать товари, що переміщуються через митний кордон України, в графі зазначаються прізвище, ініціали та особистий підпис працівника такого підприємства, уповноваженого на декларування – «Міщенко Л.В.

У графі також наводиться у міжнародному форматі номер телефону особи, яка склала МД – «+380509662121» та e-mail – ibs.custom@ukr.net.

Приклад МД подається у додатку А.

Таким чином, електронне декларування перцю чилі, який ввозиться за МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 під «товаром №2», здійснюється шляхом заявлення в електронній формі точних відомостей про товар, мету його переміщення через митний кордон України, а також відомості, необхідні для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Отже, заповнення митної декларації та її електронне декларування є важливою частиною переміщення перцю чилі через митний кордон України. При декларуванні, зміст граф безпосередньо залежить від умов поставки, країни виготовлення товарів та низки інших особливостей кожної з поставок.

3.3 Визначення митної вартості та особливості оподаткування імпорту перцю чилі

Митна вартість перцю чилі, що переміщується через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до норм Митного кодексу [42].

Митна вартість товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, визначається за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції) (основний метод); за ціною договору щодо ідентичних товарів; щодо подібних (аналогічних) товарів; на основі віднімання або додавання вартості та резервним [14].

Згідно з декларацією МД-2 №UA100010/2018/128391 було використано 6 резервний метод.

Перець чилі імпортується на підставі договору купівлі-продажу на умовах поставки СРТ-UA Київ. За умов СРТ продавець доставить товар названому йому перевізнику. Крім цього, продавець зобов'язаний оплатити витрати, пов'язані з перевезенням товару до названого пункту призначення - Києва. Це означає, що покупець бере на себе всі ризики чи втрати ушкодження товару, як і інші витрати після передачі товару перевізнику. Оскільки поставка здійснюється на умовах СРТ, то митна вартість дорівнює 21022,47 грн (розрахунок проведено за резервним методом, при чому фактурна вартість товару складає 594,00дол.США, курс валюти на день заповнення МД становив 26,30439000 грн. за 1 дол., отже переводимо фактурну вартість у національну валюту: $594,00 \times 26,30439000 = 15624,81$ грн).

Заявлення митної вартості товарів здійснюється декларантом або уповноваженою ним особою під час декларування перцю чилі.

Тоді, митна вартість перцю чилі розраховується за формулою (3.1) і становить 21022,47 грн.

$$MB = FB \times K + TB = 594,00 \times 26,30439000 + 5397,67 = 21022,47 \text{ грн}, \quad (3.1)$$

де MB – митна вартість;

FB – фактурна вартість;

TB - витрати на транспортно-експедиторські послуги;

K – курс валюти.

Митна вартість товару використовується для нарахування митних платежів, включаючи стягнення штрафів і застосування інших санкцій за порушення митних правил. Тому для імпортерів визначення митної вартості є дуже важливим [44].

Митні платежі стягуються у встановленому порядку митними органами при митному оформленні товарів і в інших випадках передбачених законодавством України. Митні платежі, які стягуються при ввезенні перцю чилі на митну територію України:

- ввізне мито;
- податок на додану вартість [48].

Основою для нарахування митних платежів є Закон України «Про митний тариф» [36].

За цим законом відповідно до коду за УКТЗЕД повна ставка ввізного мита для перцю чилі становить 15% [36].

Ввізне мито, яке нараховується на перець чилі було обраховано за формулою, при адвалерній ставці мита 15% від митної вартості (формула 3.2):

$$M = \frac{MB \cdot Ct_m}{100\%} = \frac{21022,47 \cdot 15}{100} = 3153,37 \text{ грн}, \quad (3.2)$$

де M – сума ввізного мита;

MB – митна вартість;

Ct_m – ставка мита.

Перець чилі не є підакцизним товаром, тому акцизний податок не нараховується.

Після нарахування ввізного мита, нараховується податок на додану вартість, який нараховується та сплачується відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України [17].

Порядок обчислення податку на додану вартість. Оподаткованим оборотом для обчислення ПДВ є вартість, що включає митну вартість + мито та митні збори. Обчислення ПДВ проводиться за ставкою 20% від оподаткованого обороту [48] за формулою 3.3. [36].

$$ПДВ = \frac{(MB + M) \cdot C_{m_{ПДВ}}}{100\%} = \frac{(21022,47 + 3153,37) \cdot 20}{100} = 4835,17 \text{ грн}, \quad (3.3)$$

де ПДВ – сума нарахованого ПДВ;

МВ – митна вартість;

М — ввізне мито;

$C_{m_{ПДВ}}$ – ставка ПДВ, що становить 20% [17].

Загальна сума митних платежів, яку необхідно сплатити при ввезенні даної партії перцю чилі дорівнює величині ПДВ + ввізне мито і становить 7988,54 грн .

Отже, митне оформлення перцю чилі і його пропуск може здійснюватися лише після сплати належних сум митних платежів або за умови надання митним органам у встановленому порядку відстрочення чи розстрочення їхньої сплати. Імпортний перець чилі обкладається митом за ставкою 15 %. Також сплачується податок на додану вартість у розмірі 20%. У нашому випадку при митній вартості 21022,47 грн. були сплачені митні платежі у розмірі 7988,54 грн.

3.4 Митні формальності при імпорті перцю чилі

Митним кодексом України дано визначення поняття «митні формальності», що являє собою сукупність дій, які підлягають виконанню відповідними особами і митними органами з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи [14].

Метою митного оформлення є забезпечення дотримання встановленого законодавством України порядку переміщення через митний кордон України, а також забезпечення статистичного обліку ввезення на митну територію України.

При ввезенні перцю чилі на митну територію України у митному режимі імпорту, декларант, в особі представника ФОП «Пойманов Олександр Сергійович», Міщенко Л.В., попередньо повідомляє митний орган, у зоні

діяльності якого товар буде пред'явлений для митного оформлення – м/п Вадул-Сірет Чернівецької митниці ДФС, про намір ввезти задекларований товар. Цей процес здійснюється шляхом подання попередньої митної декларації, що містить у собі відомості про перець чилі і є одним із документів контролю за його доставкою.

Попередній документальний контроль здійснюється посадовими особами митних органів шляхом перевірки та аналізу інформації, яка міститься в товаросупровідних (товаротransпортних) документах, документах та/або відомостях, переліку товарів, що підлягають державному контролю.

Для здійснення попереднього документального контролю перцю чилі Міщенко Л.В. надає посадовій особі м/п Вадул-Сірет Чернівецької митниці ДФС документи та/або відомості, необхідні для здійснення відповідного виду державного контролю, зокрема:

1) для здійснення санітарно-епідеміологічного контролю – факт позитивного висновку підрозділу Держпродспоживслужби засвідчується повідомленням, згенерованим інформаційною системою «Єдиного вікна», яке зазначається в графі 44 МД під кодом 5509;

2) для здійснення фітосанітарного контролю перцю чилі – міжнародний фітосанітарний сертифікат (в переліку документів МД зазначений код 0851).

Радіологічний контроль перцю чилі здійснюється лише один раз при ввезенні на митну територію України – у пункті пропуску (ввезення) через державний кордон України. На товаросупровідних документах проставляється відбиток штампу «Радіологічний контроль ввіз/вивіз дозволено».

Для здійснення митного оформлення перцю чилі декларант Міщенко Л.В. подає до митного поста Вадул-Сірет Чернівецької митниці ДФС попередню митну декларацію №UA100000/2018/818613 від 23.03.2018, заповнену згідно з митним режимом імпорту, зовнішньоекономічний договір (контракт) від 01.03.2018 №01-18/TR/EK із доповненням (специфікацією) від 22.03.2018 №67 до нього (Додаток Д).

Оскільки попередня митна декларація не мала необхідної кількості відомостей та документів, то посадова особа м/п Чернівецької митниці ДФС за

допомогою автоматизованої системи митного оформлення надсилає зазначену інформацію Міщенко Л.В. на електронну адресу ibs.custom@ukr.net. Далі для митного оформлення перцю чилі використовується додаткова до попередньої митна декларація від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391.

Для поміщення перцю чилі у митний режим імпорту Міщенко Л.В. подає митному органу, що здійснює випуск товарів, крім митної декларації, такі документи:

- Рахунок – фактура(інвойс) від 22.03.2018 №ЕКС2018000001123 (Додаток В).
- Авто-транспортна накладна (CMR) від 22.03.2018 №1018622 (Додаток Б).
- Фітосанітарний сертифікат від 22.03.2018 №ЕС/ TR А 3341578.
- Сертифікат про походження товару форми А від 22.03.2018 № 0338892.
- Книжка МДП від 22.03.2018 до 05.07.2018 №РХ.81529741.
- Контракт від 01.03.2018 №01-18/TR/ЕК із доповненням (специфікацією) від 22.03.2018 №67 до нього (Додаток Д).
- Договір про надання послуг митного брокера від 03.05.2017 №D 01/2017.

Декларант сплачує митні платежі у розмірі 7988,54 грн, які включають у себе ввізне мито та податок на додану вартість задекларованого перцю чилі (товару №2). Гарантом цієї сплати є попередня митна декларація та штамп «Сплачено» у графі С МД.

Міщенко Л.В. виконує встановлені відповідно до закону вимоги щодо заходів нетарифного регулювання ЗЕД, а саме:

- санітарно-епідеміологічний та радіологічний контроль у пункті пропуску, що проводяться уповноваженими на це посадовими особами;
- надає фітосанітарний сертифікат (від 22.03.2018 №ЕС/ TR А 3341578) та сертифікат походження форми А (від 22.03.2018 № 0338892, країна походження – Туреччина) (Додаток Г).

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 №631 «Про затвердження порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» при митному оформленні перцю чилі

можна виділити наступні етапи [41]: реєстрація та перевірка митної декларації; прийняття МД для оформлення, її оформлення в м/п Чернівецької митниці ДФС, проведення митного огляду та завершення митних формальностей за митною декларацією.

Митне оформлення перцю чилі починається з реєстрації митної декларації – посадова особа м/п Чернівецької митниці ДФС фіксує дату і час подання МД для оформлення шляхом присвоєння реєстраційного номера МД-2 та внесення його до графі А заявленої митної декларації та правого верхнього кута доповнення форми МД-6.

Здійснення етапу перевірки митної декларації посадовою особою митниці означає перевірку:

- наявності рахунка-фактури, за яким визначається вартість товару від 22.03.2018 №ЕКС2018000001123 (Додаток В);
- за допомогою програмного забезпечення правильності заповнення митної декларації відповідно до вимог, встановлених законодавством з питань державної митної справи (митна декларація заповнена правильно).

Прийняття митної декларації для оформлення являє собою проставлення посадовою особою м/п Чернівецької митниці ДФС на бланку ЄАД відбитка штампа «Під митним контролем» у графі D/J аркуша форми МД-2 №UA100010/2018/128391 та в нижній частині доповнення до форми МД-6, проставлення відбитка штампа ПМК на рахунку-фактурі №ЕКС2018000001123.

При здійсненні митного контролю перцю чилі може відбуватися перевірка документації, усне опитування, огляд і переогляд товарів та транспортних засобів.

Митне оформлення товару, у нашому випадку, відбувається шляхом здійснення документальної перевірки митної декларації та товаросупровідних документів, наведених у графі 44 МД-2 від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 (Додаток А).

Оскільки декларантом дотримано всі вимоги згідно із законодавством, то у митного органу немає підстав у відмові оформлення митної декларації.

При здійсненні митного оформлення МД від 27.03.2018 №UA100010/2018/128391 виконуються такі митні формальності:

- перевірка дотримання строків подання МД;
- перевірка наявності відміток про завершення переміщення товарів;
- контроль співставлення даних, які містяться в електронній копії МД та інших товаросупровідних документів, поданих для митного оформлення, зокрема:
 - ✓ співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного в графі 28 МД: ЄДРПОУ– 09322277; АТ «Ощадбанк»; МФО 322669, з даними, що містяться в переліку вповноважених банків України в ЄАІС митних органів України;
 - ✓ співставлення курсу валюти України, зазначеного у графі 23 МД, до іноземної валюти, у якій складені рахунки та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графі 22 МД, на день подання МД до оформлення: 1 USD = 26,30439000 грн;
 - ✓ контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за митною декларацією шляхом аналізу електронної копії митної декларації на паперовому носії за допомогою АСАУР;
 - ✓ перевірка правильності класифікації перцю чилі - 0709609900;
 - ✓ перевірка правильності визначення країни походження товару згідно із сертифікатом походження від 22.03.2018 № 0338892– Туреччина (Додаток Г);
 - ✓ перевірка дотримання встановлених до задекларованих товарів заходів нетарифного регулювання, зокрема відмітки на СМР штампів санітарно-епідеміологічного і радіологічного контролів [26];
 - ✓ перевірка правильності застосування ставки мита при оподаткуванні. Перець чилі ввозиться за повною ставкою мита 15%;
 - ✓ перевірка правильності визначення митної вартості даної партії перцю чилі. Митна вартість складає 21022,47 грн.

Митний огляд задекларованого перцю чилі здійснюється посадовими особами митного органу у порядку, встановленому Міністерством фінансів України, під час виконання митних формальностей, зазначених вище.

Під час завершення митного оформлення посадовими особами підрозділу митного оформлення митного поста «Вадул-Сірет» виконуються такі митні формальності:

- перевірка правильності нарахування митних та інших платежів, правильності заповнення граф 47 та В митної декларації;
- заповнення графи С МД згідно з порядком заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа, унесення відомостей до електронної копії МД;
- справляння митних та інших платежів за МД.

Митне оформлення вважається завершеним після виконання всіх митних формальностей, що засвідчується митним органом шляхом проставлення особистої номерної печатки посадової особи м/п Вадул-Сірет, яка завершила митне оформлення, у графі D/J кожного аркуша форми МД-2, в нижній частині доповнення форми МД-6, інших відміток на митній декларації, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії.

Таким чином, порядок виконання митних формальностей визначається Наказом Міністерства фінансів України № 631 від 30.05.2012 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [41].

Ввезення перцю чилі на територію України супроводжується здійсненням митного контролю та митного оформлення з метою справляння податків та зборів, а також недопущення ввезення на український ринок шкідливої, небезпечної та недоброякісної продукції. Здійснення митних формальностей та пропуск перцю чилі неможливий без наявності усіх товаросупровідних документів.

3.5 Управління ризиками при митному оформленні перцю чилі

Згідно з вимогами Кіотської конвенції управління ризиком - це основний базисний принцип сучасних методів митного контролю [50].

Управління ризиком - це аналіз ризикової ситуації, розробка й обґрунтування управлінського рішення, часто у формі правового акта, спрямованого на мінімізацію ризику [51].

Ефективність аналізу ризиків ґрунтується на повноті, сталості та якості одержуваної органами митної служби інформації.

Міжнародний обмін інформацією та співробітництво з митними управліннями різних країн (повідомлення каналами міжвідомчого співробітництва, система раннього сповіщення ЄС тощо), а також із Всесвітньою митною організацією має розглядатися як важливе джерело одержання інформації, яке набуває особливо великого значення в боротьбі з міжнародною організованою злочинністю в митній сфері [52].

Найбільше поняття ризику при імпорті перцю чилі зведено до розуміння його як імовірності порушення митного законодавства, пов'язаного з ухиленням від сплати належного мита й податків, позитивною є сама спроба запровадити аналіз митних ризиків у діяльність митних органів на підставі певних критеріїв.

Діяльність ДФСУ з розроблення профілів ризику щодо формування, формалізації та затвердження профілю ризику регулюється Наказом Міністерства фінансів України № 684 від 31 липня 2015 року «Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю» [63].

Необхідною умовою застосування профілю ризику є його формалізація, яка передбачає формування паспорта профілю ризику та аналітичної довідки до нього.

На основі наказу Мінфіну №684 було сформовано електронний профіль ризику № 1 «Контроль правильності визначення країни походження перцю гострого стручкового».

Для профілю № 1 були визначені наступні сфери ризику:

- імпорт;
- неправдиві дані про походження товару;
- ухилення від сплати/зменшення розміру ввізного мита;
- використання митних пільг.

Оскільки перець чилі ввозиться в Україну за повними та пільговими ставками мита розміром 15% кожна, то даний товар може бути товаром «групи ризику» з наступних причин:

- ✓ може декларуватися з країн ЄАВТ, (Міждержавна угода від 24.06.2010 Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, а саме Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн, Швейцарія), даний товар може ввозитися за ставкою ввізного мита, яка становить 0% (403) [59-62];
- ✓ товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, знаходяться у переліку зниження ввізних мит України, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. В період з 01.01.2018 до 31.12.2018 знижена ставка ввізного мита для перцю чилі становить 7,5% (410) [47, 53];
- ✓ товари, що ввозяться в Україну та походять з Канади (Міждержавна угода від 11.07.2016 Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою) – ставка 11,2% (420) [55],
- ✓ з країн СНД (400); Грузії (401), Македонії (402) – в рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю (з країнами СНД (Азербайджан, Молдова, Узбекистан, Туркменістан, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан, Чорногорія, Білорусь, Вірменія), Республікою Грузія та Республікою Македонія) можливе звільнення від сплати мита при імпорті вказаного у коментарі товару [57-58]. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов:
- Підтвердження походження товарів шляхом подання сертифікату СТ-1;

- Дотримання правил «Безпосередньої закупівлі»;
- Дотримання правил «прямого відвантаження».

Наступним кроком було визначення індикаторів сфер ризику, наведених в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Індикатори та їх значення для профілю ризику № 1

Назва індикатора 1: Тип МД (гр.1 МД)	Значення індикатора 1: ІМ 40
Назва індикатора 2: Код товару (гр. 33 МД)	Значення індикатора 2: 0709 609900
Назва індикатора 3: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 3: Країни EU, IS, NO, CH, LI, CA
Назва індикатора 4: Країна походження (гр. 34 МД)	Значення індикатора 4: AZ, MD, UZ, GE, TM, KZ, KG, TJ, BY, AM,
Назва індикатора 5: Сертифікати (гр. 44 МД)	Значення індикатора 5: 0954 - сертифікат з перевезення (походження) товару форми EUR.1
Назва індикатора 6: Сертифікати (гр. 44 МД)	Значення індикатора 6: 7006 - сертифікат про походження товару форми СТ-1
Назва індикатора 7: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 7: 403 - товари, що ввозяться в Україну згідно з міждержавною угодою з державами ЄАВТ 410 - товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС 420 – товари, походженням з Канади
Назва індикатора 8: Наявність преференцій (гр. 36)	Значення індикатора 8: 400 - країни СНД 401 - Республіка Грузія 402 - Республіка Македонія

Профіль ризику спрацьовує при одночасному виявленні значень, які встановлені вище для індикаторів 1,2,3,5,7 або 1, 2, 4,6, 8.

Перець чилі, призначений для імпорту на територію України та ввозиться на умовах угод про вільну торгівлю з країнами ЄС, ЄАВТ та Канадою, звільняються від сплати ввізного мита або для них зменшується рівень ставок

ввізного мита, якщо митним органам надано сертифікат походження товару форми EUR.1.

Перець чилі, призначений для імпорту на територію України та ввозиться на умовах угод про вільну торгівлю з країнами СНД, Македоїї та Грузії, не обкладаються ввізним митом за умови, якщо митниці ДФС надається сертифікат про походження форми СТ-1.

При спрацюванні профілю ризику № 1 «Контроль правильності визначення країни походження перцю гострого стручкового» надсилається наступне повідомлення для інспектора: «Товар № 1. Можливо надані неправдиві дані про країну походження товару з метою уникнення сплати ввізного мита. Здійснити перевірку задекларованих документів, що підтверджують походження товарів» і на основі попередньої інформації будуть запропоновані митні формальності вказані у табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Митні формальності при спрацювання профілю ризику № 1

Код митної процедури	Назва митної процедури	Вид митної процедури	Поріг ступеня ризику
1	2	3	4
101-1	Витребування оригіналів документів, зазначених у митній декларації, або засвідчених в установленому порядку їх копій, якщо законодавством не передбачено подання оригіналів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
103-1	Перевірка поданих товаросупровідних та товаротранспортних документів (в тому числі наданих на вимогу митного органу) та/або відомостей про них на предмет розбіжностей у відомостях, що зазначені у цих документах, митній декларації чи документах, що її заміщують, їх електронних копіях, розміщених в	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику

	САІС Державної фіскальної служби.		
109-4	Перевірка правильності визначення країни походження товарів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику

Закінчення таблиці 3.8

1	2	3	4
110-4	Витребування документів, які підтверджують країну походження товару	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
205-1	Проведення митного огляду з метою перевірки відповідності відомостей, зазначених на упаковці, маркуванні товару, відомостям, зазначеним у митній декларації та інших документах, поданих до митного оформлення	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

Аналітична довідка до профілю ризику № 1 «Контроль правильності визначення країни походження перцю гострого стручкового» включає наступні відомості:

1. Митна загроза. Суть проблеми: неправдива інформація про країну походження товару «перець гострий стручковий (чилі)» може призвести до уникнення від сплати ввізного мита.
2. Протиріччя. Причиною виникнення ризику може бути: висока ставка ввізного мита (15%) для товару за кодом 0709609900.
3. Митна шкода. Оцінка наслідків ризику: стягнення митних платежів до Державного бюджету України не в повному обсязі, порушення декларантом митного законодавства.
4. Уникнення митної загрози. Пропоновані заходи мінімізації ризику: з метою мінімізації ризику потрібно детально перевірити усі надані товаросупровідні документи, надані сертифікати про походження товару та іншу інформацію, яка згідно із законодавством підтверджує країну походження.

У випадку зазначення однієї із країн ЄАВТ, СНД, необхідно встановити наявність сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої торгівлі.

Перець чилі належить до «Переліку харчових продуктів нетваринного походження та кормів нетваринного походження, вантажі з якими при ввезенні (пересиланні) на митну територію України підлягають посиленому державному контролю», затвердженому наказом Мінагропроду від 26.03.2018 № 158.

Відповідно до положень статті 57 Закону України від 18.05.2017 № 2042-VIII [56]:

- везення (пересилання) на митну територію України перцю чилі дозволяється лише через призначені пункти пропуску;
- митне оформлення вантажів із харчовими продуктами нетваринного походження та кормами нетваринного походження, що підлягають посиленому державному контролю, завершується лише після пред'явлення митному органу оригіналу загального документа на ввезення (Common entry document (CED) або внесення органом Держпродспоживслужби інформації, необхідної для МО та МК вантажу, до інформаційно-телекомунікаційної системи.

Саме тому при імпорті перцю чилі з таких країн, як Домініканська Республіка (DO), Єгипет (EG) та Таїланд (TH) АСАУР зреагує на коди названих країн.

Також індикатором ризику при імпорті перцю чилі буде і сам опис товару, зазначений в графі 31 МД, оскільки згідно з наказом Мінфіну № 998 від 17.09.2012 «Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації, заповненої на бланку ЄАД» під час декларування товару «Перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*» до електронного інвойсу вноситься додаткова інформація, яка необхідно для його ідентифікації, тому має бути деталізовано його опис, а саме [26]:

- Назва сорту;
- Наявність оброблення;

- для товарів, що ввозяться на митну територію України в первинній тарі (упаковці), невіддільній від товару до його споживання і в якій товар подається для роздрібного продажу;
- Первинна упаковка.

Отже, було розроблено профіль ризику № 1 «Контроль правильності визначення країни походження перцю гострого стручкового», який може спрацювати, наприклад, коли декларантом оформлена митна декларація на імпорту перцю чилі (код товару 0709609900) з Польщі (країна-член ЄС). Також сформовано аналітичну довідку до вказаного профілю ризику, що описує митну загрозу, протиріччя та причини виникнення ризику, митна шкода та оцінка наслідків такого ризику, уникнення митної загрози та пропоновані заходи мінімізації даного ризику Розроблені профіль ризику та аналітична довідка до нього наведена у додатках 3 та И.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами виконання випускної кваліфікаційної роботи можна зробити такі висновки.

1. Аналіз ринку показав, що у 2013-2015 роках внаслідок економічної кризи та війни на Сході України обсяги імпорту та експорту перцю чилі мали тенденцію до зниження. Лише у 2016-2017 рр. відбувалося незначне поступове зростання. Якщо проаналізувати показники імпорту та експорту в 2017 році за основними країнами-партнерами України, то доцільно вказати, що основними постачальниками перцю чилі в Україну є Польща і Туреччина, а експортують перець лише до трьох країн, а саме до Латвії, Польщі та Молдови. Тому вітчизняним виробникам варто розширити міжнародні ринки збуту, що не тільки підвищить їх важливість як суб'єкта ЗЕД, але і виведе Україну на новий рівень у європейському просторі.

2. Мінімальні вимоги, що стосуються якості стручкових перців гострих, визначає Стандарт ЄЕК ООН FFV-61. Також стандартом встановлені положення, що стосуються калібрування, вимог до пакування та маркування.

Безпечність перцю чилі регламентується багатьма нормативно-правовими документами, що стосуються державних контролів (фітосанітарного, контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин), які мають бути обов'язково дотримані при ввезенні перцю чилі в Україну.

3. Законодавча база дає нам можливість чітко сформулювати процедуру переміщення перцю чилі в режимі імпорту, нарахування та справляння митних платежів та оформлення документації в процесі митного оформлення товару. Загальні положення щодо митного оформлення перцю чилі визначено у 8 розділі, главі 39 Митному кодексі України. Основні принципи і правила здійснення зовнішньоекономічної діяльності встановлює Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 №959-XII. В Законі України «Про Митний тариф України» визначено перелік ставок мита (зокрема

ввізного), які застосовують для здійснення митного оформлення того чи іншого товару, у тому числі перцю чилі. Основним документом, що використовується при переміщенні товарів через митний кордон України є наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (ЄАД)». Загальний порядок заповнення митної декларації визначений у Наказі Міністерства Фінансів України «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» від 30.05.2012 № 651. До інших нормативних документів, які регулюють митне оформлення перцю чилі є «Інкотермс 2010» від 01.01.2011 року, Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 р. №1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій», Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. №1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» та ін.

Аналіз нетарифних заходів показав, що перець чилі підлягає санітарно-епідеміологічному, фітосанітарному та радіологічного контролю.

4. До основних ідентифікаційних критеріїв перцю чилі належать: повнота маркування, пакування, зовнішній вигляд, колір, стиглість, смак, внутрішня будова, розмір та масова частка вологи. Розроблені у роботі критерії дають змогу ідентифікувати перець гострий стручковий.

5. Проведена експертиза перцю чилі показала, що досліджуваний зразок має вигляд цілих перців з плодоніжками або без. Колір плодів – жовтий, насиченого відтінку (характерний для натуральних плодів). Смак гіркий, пекучий, характерний для гострих стручкових перців. Дефект насіння відсутній. З урахування визначених характеристик товару перець чилі відповідає коду товарної підпозиції 0709 60 99 00 «перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*; інший», що і підтверджують дані граф 31 та 33 МД-2 №UA100010/2018/128391.

6. Розглянувши особливості класифікації перцю чилі за УКТ ЗЕД, було з'ясовано, що досліджуваний товар розглядається в II розділі 07 групі, товарній позиції 0709 «Інші овочі, свіжі або охолоджені», товарній категорії 0709 60 «перець роду *Capsicum* або роду *Pimenta*», та класифікується за кодом 0709 60 99 00.

7. Митне оформлення перцю чилі розпочинається після подання митному органу митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та оформлення документів, відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають митному оформленню.

Обов'язковим є сертифікат про походження товару, фітосанітарний сертифікат експортера та сертифікат якості. Прийняття товарів та документів на них до митного контролю та митного оформлення митний орган засвідчує шляхом проставлення на митній декларації та товаросупровідних документах відповідних відміток — як правило, штампа «Під митним контролем».

8. Під час митного оформлення перцю чилі всі відомості про товар співпадали із даними, зазначеними у товаросупровідних документах, декларація заповнена належним чином. На територію України перець чилі переміщувався згідно з МД-2 № №UA100010/2018/128391 за умов поставки СРТ-UA Київ.

9. Згідно з Законом України «Про Митний тариф України» на перець чилі встановлена повна ставка ввізного мита у розмірі 15% від митної вартості товарів. Перець чилі, що ввозиться в Україну згідно з міждержавними угодами України з державами ЄС, ЄАВТ, Канадою, СНД, Македонією та Грузією, оподатковуються ввізним митом за зменшеними ставками або з умовним звільненням від сплати мита. Для таких країн застосовуються преференції по миту за умови надання сертифікату із перевезення (походження) товару форми EUR.1 та СТ-1, декларації інвойс, оформленої експортером та виконання правила прямого транспортування.

10. Для визначення митної вартості перцю чилі було використано останній резервний метод (відповідно до МД-2 № №UA100010/2018/128391). При здійсненні митного оформлення перцю чилі, що ввозиться в Україну

суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, справляються такі податки: ввізне мито і податок на додану вартість. Митні платежі визначено правильно і сума нарахованих стягнень сягає 7988,54 грн.

11. Діяльність з управління ризиками при імпорті перцю чилі також має значну роль. Так, одними з основних індикаторів ризику є код товару, його опис та країна походження, що неабияк впливає на обсяг стягнень до державного бюджету при оподаткуванні імпорту перцю чилі.

В ході виконання роботи було розроблено профіль ризику № 1 «Контроль правильності визначення країни походження перцю гострого стручкового», який спрацює, якщо перець чилі за кодом 0709609900 буде імпортуватися до України з країн ЄС, ЄАВТ, СНД, Канади, Македоїї та Грузії. Адже при виконанні всіх необхідних умов перець чилі буде ввезено або із звільненням від сплати ввізного мита, або за зменшеною ставкою мита, або взагалі не буде обкладатися ввізним митом.

Для мінімізації митних ризиків при імпорті перцю чилі можна запропонувати такі заходи мінімізації ризику: ретельна перевірка наданих товаросупровідних документів, сертифікатів про походження товару та інших документів, що згідно із законодавством підтверджують країну походження, відправляти зразки товару з метою їх ідентифікації до Департаменту податкових та митних експертиз ДФС.

Рекомендуємо Департаменту податкових та митних експертиз ДФС України використовувати в роботі запропоновані критерії, методи та засоби ідентифікації перцю чилі.

Сам процес митного оформлення товарів, у тому числі й перцю чилі, що переміщуються через митний кордон України теж потребує модернізації, зокрема:

1. Митницям необхідно розвивати міжнародне співробітництво з питань державної митної справи, а саме
 - розширити договірну базу із взаємної адміністративної допомоги у митній справі;

- налагодити повноцінний обмін митною інформацією між митними адміністраціями;
 - інтегрувати українські митні ІТ системи у світові системи безпеки;
 - покращити міжнародне співробітництво між прикордонними митницями і постами для попередження незаконного переміщення товарів, людей, зброї, наркотичних та інших засобів міжнародними організованими злочинними угрупованнями.
2. Державній фіскальній службі автоматизувати митні формальностей за МД:
- надати законодавче право автоматизованим митним системам самостійно виконувати всі або частину митних формальностей;
 - оформляти експорт, транзит, частину імпорту автоматизованими системами без участі людини.
3. Митним органам доцільно удосконалити процедури функціонування системи управління ризиками:
- моніторити результати митних формальностей за результатами застосування системи управління ризиками;
 - розробити та впровадити детальні інструкції щодо особливостей функціонування та/або застосування системи управління ризиками, затвердження їх організаційно-розпорядчими документами;
 - поширити застосування АСАУР на всі митні процедури, починаючи від попереднього інформування до закінчення проведення митного пост-аудиту.

Оскільки для підтвердження якості перцю чилі експортери з ЄС вимагають наявність підтверджуючих документів, тому, на нашу думку, сертифікати якості продукції потрібні, хоча і не є обов'язковими. Адже ніхто не скасовував вимоги інших чинних законів і нормативно-правових актів, які зобов'язують представників сільського господарства підтвердити документально якість харчових продуктів, що реалізуються в роздріб. Тому, щоб надалі убезпечити себе від можливих претензій із приводу якості реалізовуваної харчової продукції – як із боку покупців, так і з боку контролюючих органів, – необхідно

мати документи, що підтверджують належну якість реалізовуваної харчової продукції (як сертифікати, так і інші документи, передбачені чинним законодавством).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриценко Д.А. Ідентифікаційна експертиза перцю чилі / Д.А. Гриценко // Управління безпечністю, якістю та експертиза товарів: зб. наук. ст. студ. заоч. форми навч. / відп. ред. В.А. Осика. – К : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – Ч.1. – 52-58 С.
2. Українська плодоовочева асоціація. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agravery.com/uk/posts/show/comu-ukraina-ne-stala-liderom-na-rinku-ovociv-sist-pricin-ta-plani-na-majbutne>
3. Державна фіскальна служба України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>
4. Державна служба статистики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Сергеева О.Р. Товарознавство плодів та овочів: навч. посіб / О.Р.Сергеева. – Дніпропетровськ, 2010. – 422с.
6. Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>
7. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів . – Закон України від 23.12.1997 (остання редакція від 01.01.2016). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z970771.html
8. Про захист прав споживачів. – Закон України від 12.05.1991 (остання редакція від 01.01.2017). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102300.html
9. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення . – Закон України від 24.02. 1994 (остання редакція від 06.09.2018) № 4004-ХІІ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T400400.html

10. Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції. – Закон України від 17.07.1997 (остання редакція від 20.09.2018) № 468/97-ВР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z970468.html
11. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких інших законів України щодо запровадження механізму «єдиного вікна» та оптимізації здійснення контрольних процедур при переміщенні товарів через митний кордон України. – Закон України від 06.09. 2018 р. №2530-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T182530.html
12. Про затвердження Переліку харчових продуктів нетваринного походження та кормів нетваринного походження, вантажі з якими при ввезенні на митну територію України підлягають посиленому державному контролю. – Наказ Мінагрополітики від 26.03.2018 р. №158. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE31886.html
13. Стандарт ЕЭК ООН FFV-61, касающийся сбыта и контроля товарного качества перцев стручковых острах [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/agr/promotion/Brochures/ChilliPeppers/ChilliPeppers_LowResolution_Rus.pdf
14. Митний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 6 вересня 2018 року. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2015. – 368 с.
15. Про зовнішньоекономічну діяльність. – Закон України від 16.04.1991 р. №959-XII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T095900.html
16. Про митний тариф України. - Закон України від 19.09.2013// Голос України. - 2013 - № 584-VII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T130584A.html

17. Податковий кодекс України : чинне законодавство з 2 грудня 2010 року. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. – 344 с.
18. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності. - Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012// Голос України. 2012. - № 428.
19. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (ЄАД). - Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE21672.html
20. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа (ЄАД). - Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 651. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE21684.html
21. Про договори міжнародної купівлі-продажу товарів: Міжнародний документ, Конвенція ООН від 11.04.1980. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_003.
22. Інкотермс 2010. Правила ICC для використання торговельних термінів в національній та міжнародній торгівлі. дійсно від 1 січня 2011 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://aloqabank.uz/uploads/ckeditor/1473164202_inkoterms-2010.pdf
23. Про міжнародні дорожні перевезення вантажів: Міжнародна конвенція від 19.05.1956 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_234.
24. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. №1031. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP111031.html
25. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення

митних декларацій.-Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 р. №1011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-zatverdzhennja-vidomchih-klasifikatoriv-informaciyi-z-pi-doc114583.html>

- 26.Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації, заповненої на бланку єдиного адміністративного документа. – Наказ Міністерства фінансів України від 17.09.2012 р. № 998. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://debetkredit.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE22003.html
- 27.Коломієць Т.. Методологічні засади ідентифікації споживчих товарів / Т. Коломієць, Н. Мережко, В.Осієвська // Товари і ринки. - 2012. - №2. – С. 48-52
- 28.Про затвердження Порядку взаємодії структурних підрозділів та територіальних органів Державної фіскальної служби України із Спеціалізованою лабораторією з питань експертизи та досліджень ДФС під час проведення досліджень (аналізів, експертиз), Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (експертизи), форм акта про взяття проб (зразків) товарів та висновку: Наказ Міністерства Фінансів України від 02.12.2016 р. № 1058. . – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 29.Про затвердження Технічного регламенту щодо правил маркування харчових продуктів. – Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 28.10.2010 р. №487. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0183-11>
- 30.Стандарт ЕЭК ООН FFV-61, касающийся сбыта и контроля товарного качества перцев стручковых острах [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/agr/promotion/Brochures/ChilliPeppers/ChilliPeppers_LowResolution_Rus.pdf

31. Експертиза товарів: Підручник/ Т.М.Коломієць, Н.В.Притульська, О.Л.Романенко. - 2-ге вид., допов. та переробл. - К.: Київ.нац.торг-екон.ун-т, 2007. -370с.
32. Коломієць Т., та ін. Методологічні засади ідентифікації споживчих товарів / Т. Коломієць, Н. Мережко, В.Осієвська // Товари і ринки. - 2012. - №2. – С. 48-52.
33. НТФ «Интес». Інформаційно-аналітичне забезпечення ЗЕД. — [Електронний ресурс]. – режим доступу: www.odpro.com.ua.
34. Пояснення до УКТЗЕД. - Наказ ДМСУ від 30.12.10 р. № 1561. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovе-zakonodavstvo/nakazi/62672.html>
35. Про зовнішньоекономічну діяльність. – Закон України від 16.04.1991//Голос України.1991.-№959-ХІІ
36. Про митний тариф України. - Закон України від 19.09.2013// Голос України. - 2013 - № 584-VII.
37. Статистичні дані ООН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://comtrade.un.org/>
38. В. П. Наumenко, П.В. Пашко, В.А. Руссков. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. /Наumenко В. П., Пашко П. В., Руссков В. А.// — К. [Текст] : Знання, 2004. — 406с.
39. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій.-Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 // Голос України – 2012.- №1011.
40. Питання пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова від 21 травня 2012 р. № 450. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
41. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа (ЄАД). - Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 // Голос України. 2012. - № 631.

42. Дудчак В. І., Мартинюк О. В. Митна справа: Навч. посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К. [Текст]: Вид-во КНЕУ, 2002. — 310с.
43. Про затвердження класифікатора іноземних валют: Постанова правління Нацбанку України від 04.02.1998 №34 (зі змінами). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98>.
44. Голомовзий, В.Г. Митне регулювання: Навч. посібник. / В.Г. Голомовзий, Л.А. Панкова, О.Ю. Григор'єв. — Львів: В-во Національного університету 'Львівська політехніка', 2004. — 240с.
45. Про затвердження Класифікації країн світу: Наказ Держстату України від 30.12.13 №426 (зі змінами). — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gks/4405-426.html>.
46. Про затвердження Класифікатора ДФС, митниць ДФС та їх структурних підрозділів: Наказ ДФС України від 19.01.2017. — №26. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/60931>
47. Про оновлені графіки: Лист ДФСУ № 2646/99-99-19-04-03-18 від 28.12.2017. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/61905>
48. Податковий кодекс України : чинне законодавство з 2 грудня 2010 року. — К.: ПАЛИВОДА А.В., 2012. — 344 с.
49. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 №1031.
50. Про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) : Міжнародна конвенція від 18.05.1973 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.
51. Кунєв, Ю.Д. Управління в митній службі: Підручник: За заг. ред. Ю.Д. Кунєва / Ю Д Кунєв. — К.: Центр навчальної літератури, 2006. — 408с.

- 52.Пісной П. Я. Державна Митна Служба України на шляху аналізу та управління митними ризиками / П. Я. Пісной // Збірник наукових праць «Ефективність державного управління». – 2009. – Вип.18/19. – С. 344-353.
- 53.Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014. — [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011
- 54.Про графіки зниження ввізних мит України: Лист ДФСУ № 21/99-99-25-02-02-18 від 06.01.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.qdpro.com.ua/document/60012>
- 55.Угода про вільну торгівлю між Україною та Канадою від 11.07.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/60494>
- 56.Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин. – Закон України від 18.05.2017 р. № 2042-VIII. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T172042.html
- 57.Угода між Урядом України та Урядом Республіки Грузія про вільну торгівлю від 09.01.1995. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://qdpro.com.ua/document/161>
- 58.Угода про вільну торгівлю між Республікою Македонія та Україною від 18.01.2001. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 59.Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 60.Угода про сільське господарство між Україною та Ісландією від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

61. Угода про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
62. Угода про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією від 24.06.2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
63. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю: Наказ Мінфіну №684 від 31.07.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63959.html>

ДОДАТКИ

А – МД

Б – ЦМР

В – рахунок-фактура

Г – сертифікат походження

Д – специфікація

Ж – експертний висновок

З – профіль ризику №1

И – аналітична довідка до профілю ризику №1